This volume was donated to LLMC
to enrich its on-line offerings and
for purposes of long-term preservation by

Hawaii State Archives

O NA KANAWAI

O KA MOI

KAMEHAMEHA IV.,

KE ALII O KO HAWAII PAE AINA.

I KAUIA E NA

ALII AHAOLELO A ME KA POEIKOHOIA,

ILOKO O KA AHAOLELO

O KA

MAKAHIKI 1862.

HONOLULU:
PAIHA MAMULI O KE KAUOHA A KE AUPUNI.
1862.

NA KANAWAI O KA M. H. 1862.

HE KANAWAI

E HOOLOLI ANA I KA HAAWINA XLII. O KE KANAWAI KIVILA, NO KE KOKUA ANA I KA OHI ANA I KA AIE.

E HOOHOLOIA *e ke Alii, me na 'Lii, a me ka Poeikohoia o ko Hawaii pae aina, i akoakoa iloko o ka Ahaolelo kau kanawai :*

PAUKU 1. Ma keia kanawai ua hoololiia ka Haawina xlii. o ke Kanawai Kivila, ma ka Pauku 956, i ka lalani 13 o ia Pauku, me ka hookomo mahope iho o ka huaolelo "hele" i ka huaolelo "kino."

PAUKU 2. A e hoololi hou ia ua kanawai la, me ka hookomo ana, mahope iho o ka Pauku 957, i keia mau pauku, penei :

"Pauku 957A. Ina e kenaia kekahi ma kona ano loio, hope, puuku, a mea aie paha, e hele mai imua o ka aha, alaila, he hiki no ia ia ke noi aku i ka aha nana i hoopuka i ka palapala kena, a na ua aha la, mamuli o ia noi ana mai, e kakau i na olelo hoike o na mea i kena ia pela, mamua ae o ka la hookolokolo maoli. E hoakaka e no mamua i ka mea nona ia hoopii no ia hoike ana. Ina hoi i hana ia pela alaila, e manaoia ua hookoia ka palapala kena."

"Pauku 957B. E kakau palapala ia, a e paiia paha ma ke ano hoomaopopo lea i kela pauku maluna iho, maluna o na palapala kena a pau i hoopukaia e kekahi ahahookolokolo o keia Aupuni, e kenaia ana i kekahi loio, hope, puuku, a mea aie paha, a kekahi mea i hoopiiia."

PAUKU 3. E lilo keia i kanawai mai kona la i hoolahaia'i.

Aponoia i keia la 17 o Iune, M. H. 1862..

KAMEHAMEHA.

KAAHUMANU.

HE KANAWAI

HOOLOLI ANA I KA HAKINA EONO O KA PAUKU 517 O NA KANAWAI KIVILA.

E Hooholoia *e ke Alii, me na 'Lii, a me ka Poeikohoia o ko Hawaii pae aina, i akoakoa iloko o ka Ahaolelo kau kanawai:*

Pauku 1. E hoololiia ka hakina eono o ka Pauku 517 o ke Kanawai Kivila, a ua hoololiia no, ma ke kapae ana i na huaolelo "na mea paahana o kela ano keia ano, i mea e pono ai kekahi hana," a e hookomo ma ia wahi i na huaolelo "na wili palaoa, a me na mea ulana lole a pau."

Pauku 2. E lilo keia i kanawai i ka pau ana o hookahi makahiki mahope ae o ka hoolaha ana iloko o ka nupepa "Polynesian."

Aponoia i keia la 30 o Iune, M. H. 1862.

KAMEHAMEHA.

Kaahumanu.

HE KANAWAI

E HOOLOLI ANA I KA PAUKU 720 O KE KANAWAI KIVILA, E PILI ANA I KA UKU O NA PUUKU KULA.

E Hooholoia *e ke Alii, me na 'Lii, a me ka Poeikohoia o ko Hawaii pae aina, i akoakoa iloko o ka Ahaolelo kau kanawai:*

Pauku 1. E hoololiia a ma keia ua hoololiia no ka Pauku 720 o ke Kanawai Kivila, ma ke kapae ana i ka huaolelo "elima" a ma ka hookomo ana ma ia wahi ka huaolelo "elua," a penei ka heluhelu ana o ia Pauku :

"Pauku 720. E noho na Puuku ma ka Oihana a pau ka makemake o ka Papa Hoonaauao ; e ukuia lakou no ka lakou hana, aole oi aku mamua o elua hapahaneri o na dala a pau e loaa ia lakou a hoolilo ia'ku."

Pauku 2. E lilo keia i kanawai mai ka la aku o kona hoolahaia'na.

Aponoia i keia la 25 o Iulai, M. H. 1862.

KAMEHAMEHA.

Kaahumanu.

HE KANAWAI

E HOOLOLI ANA I KA PAUKU 789 O KE KANAWAI KIVILA.

E HOOHOLOIA *e ke Alii, me na 'Lii, a me ka Poeikohoia o ko Hawaii pae aina, i akoakoa iloko o ka Ahâolelo kau kanawai:*

PAUKU 1. E hoololiia, a ma keia ua hoololiia no ka Pauku 789 o ke Kanawai Kivila, a penei e heluheluia'i :

"Pauku 789. O ka balota, he pepa no ia i kakauia a i paiia paha, me ka inoa a me na inoa paha o ke kanaka a mau kanaka paha a ka mea koho e makemake ai e koho ; a pau ka manawa i haawiia no ke koho ana, alaila, na na Luna Nana e hana a hoomaopopo i ka nui o ka poe i koho, e like me ke kakau hoike ana o ke Kakauolelo, a e hookaawale, a e helu i na balota a pau i haawiia mai no kela mea keia mea. Ina i oi aku na balota mamua o ka nui o na inoa ma ka papainoa a ke Kakauolelo, a mamuli o ia mea, ua akaka olè ke koho ana, alaila, na na Luna Nana e hoihoi aku i na balota a pau iloko o ka pahu, a e pani paa ia me ke ki ia, alaila, e hoololiluiia ua pahu la, a hui aku hui mai na balota ; alaila, e wehe hou ia ka pahu, e uhi ia nae me ka lole halii, a na ka Peresidena o na Luna Nana, e hapai i kona lima iluna, a hoikeia ua olohelohe kona lima, alaila, e hookomo iho i kona lima malalo o ka lole, a e lalau i hookahi balota me ka nana ole hoi, a pela no e lalau pakahi ai a pau na balota oi mamua o na inoa i kakau pono ia e ke Kakauolelo. Na ke Kakauolelo no e kakau pakahi i na balota a pau i unuhiia pela, a o ka huina o na balota no kela a me keia mea e kohoia ana, e hoolaweia mai ka huina balota mua, a e manaoia oia ka oiaio, a e hookoia, a e hiki no i na mea a pau ke makemake lakou, e noho mai a nana i ka helu ana.

Aole no e manaoia ma keia Pauku, ua kue i na mana i haawiia i na Luna Nana malalo o ka Pauku 794 o ke Kanawai Kivila.

PAUKU 2. E lilo keia i kanawai mai kona la i hoolahaia'i.

Aponoia i keia la 30 o Iune, M. H. 1862.

KAMEHAMEHA.

KAAHUMANU.

HE KANAWAI

E HOOLOLI ANA I KA PAUKU 796 O KE KANAWAI KIVILA, E PILI ANA I NA HOOPII E KUE ANA I KA NOHO ANA O NA HOA O KA HALE AHAOLELO O KA POEIKOHOIA.

E Hooholoia *e ke Alii, me na 'Lii, a me ka Poeikohoia o ko Hawaii pae aina, i akoakoa iloko o ka Ahaolelo kau kanawai:*

Pauku 1. E hoololiia a ma keia ua hoololiia ka Pauku 796 o ke Kanawai Kivila, a e heluheluia penei :

"Pauku 796. Ina i kekahi manawa e hoopii aku na kanaka koho he kanalima a keu aku paha o kekahi apana, imua o ka Hale Ahaolelo o ka Poeikohoia, e olelo ana, ua kohoia kekahi kanaka i Lunamakaainana no ia apana mamuli o ka uku kipe ana, a o kekahi hana paewaewa e ae paha, a e olelo ana paha, he kupono ole ma ke kanawai ua kanaka la, na ka Hale o ka Poeikohoia e imi aku i ka oiaio a me ka oiaio ole o na kumu hoopii ; a ina ua maopopo ia lakou ua oiaio ka hoopii ana, e hooholo koke lakou ua noa ke kohoia ana o ua kanaka la, a ua lilo i mea ole. Ma na hoopii a pau o keia ano, na ka aoao hoopii a me ka aoao i hoopiiia e uku i na lilo i ko lakou mau hoike ponoi i laweia mai, a i kauohaia paha i mea e hooiaio ai, a hoole ai paha i ke kumu hoopii."

Pauku 2. E lilo keia i kanawai i kona la i hoolahaia'i.

Aponoia i keia la 17 o Iulai, M. H. 1862.

KAMEHAMEHA.

Kaahumanu.

HE KANAWAI

E HOOLOLI ANA I KA MOKUNA XIV. O KE KANAWAI KIVILA NO NA AHAHOOKOLOKOLO KAAPUNI.

E Hooholoia *e ke Alii, me na 'Lii, a me ka Poeikohoia o ko Hawaii pae aina, i akoakoa iloko o ka Ahaolelo kau kanawai:*

Pauku 1. E hoololiia a ma keia ua hoololiia no ka Pauku 877 o ke Kanawai Kivila, i heluheluia ia pauku penei :

"E ukuia ka lunakanawai o ka Aha Kaapuni, Apana Akahi, i uku makahiki eono haneri dala. E ukuia ko ka Apana Kaapuni Elua i uku makahiki umikumamalua haneri dala. E ukuia ko ka Apana

Kaapuni Eha i uku makahiki hookahi kausani dala ; a e uku ia na mea o ka Apana Kaapuni Ekolu eiwa haneri dala pakahi i ka makahiki, ina i kohoia elua wale no lunakanawai no ia Apana Kaapuni Ekolu ; aka hoi, ina i kohoia ekolu lunakanawai no ka Apana Kaapuni Ekolu, alaila, e ukuia i kela mea a me keia mea o lakou i eono haneri dala i ka makahiki. E ukuia keia mau uku makahiki i kela malama keia malama, mailoko mai o ka Waihona Dala o ke Aupuni.

PAUKU 2. E lilo keia i kanawai mai kona la i hoolahaia'i.

Aponoia i keia la 17 o Iulai, M. H. 1862.

KAMEHAMEHA.

KAAHUMANU.

HE KANAWAI

E HOOLOLI ANA I KA PAUKU 1035 O NA KANAWAI KIVILA, E HOOPAKELE ANA I KEKAHI MAU WAIWAI MAI KA OHIIA ANA MALALO O NA PALAPALA OHI WAIWAI.

E HOOHOLOIA *e ke Alii, me na 'Lii, a me ka Poeikohoia o ko Hawaii pae aina, i akoakoa iloko o ka Ahaolelo kau kanawai :*

PAUKU 1. E hoololiia a ma keia kanawai ke hoololiia nei ka Pauku 1035 o na Kanawai Kivila, ma ka hakina waena o ia pauku, ma ke kapae ana i na huaolelo "aole nae o ke kalo, a me na mea ulu e ae e ulu ana," e hookomo ana ma ia wahi i na huaolelo "hookahi hapalua eka kalo e ulu ana, a ua oo paha, a o kekahi mea ulu e ae i hoouluia no ke ola o ka ohana."

PAUKU 2. E lilo keia i kanawai mai ka la i hoolahaia'i.

Aponoia i keia la 17 o Iune, M. H. 1862.

KAMEHAMEHA.

KAAHUMANU.

HE KANAWAI

E HOOLOLI ANA I KE KANAWAI E PILI ANA I NA IURE A ME KA HOOKOLOKOLO IURE ANA.

E HOOHOLOIA *e ke Alii, me na 'Lii, a me ka Poeikohoia o ko Hawaii pae aina, i akoakoa iloko o ka Ahaolelo kau kanawai :*

PAUKU 1. E hoololiia, a ua hoololiia no ka Pauku 1185 o na Kanawai Kivila, ma ka hookomo ana mahope o na huaolelo "Hawaii nei" i na huaolelo "he kanalima."

PAUKU 2. E hoololiia a ua hoololiia no ka Pauku 1190 o na Kanawai Kivila, ma ke kapae ana i ka huaolelo "kanakolukumamaono" a ma ka hookomo ana malaila i ka huaolelo "iwakaluakumamaha."

PAUKU 3. E kapaeia na Pauku 1192, 1193, 1194 a me 1195 o na Kanawai Kivila, a ua hoopauia no.

PAUKU 4. E hoololiia a ua hoololiia no ka Pauku 1197 o na Kanawai Kivila, ma ke kapae ana i ka huaolelo "kupa."

PAUKU 5. E kauia keia kanawai mai ka la aku o kona hooholoia ana.

Aponoia i keia la 17 o Iune, M. H. 1862.

KAMEHAMEHA.

KAAHUMANU.

HE KANAWAI

E HOOLOLI ANA I NA KANAWAI E NOHO NEI E PILI ANA I KA AUHAU ALANUI.

E HOOHOLOIA *e ke Alii, me na 'Lii, a me ka Poeikohoia o ko Hawaii pae aina, i akoakoa iloko o ka Ahaolelo kau kanawai :*

PAUKU 1. E hoopauia a ma keia ua hoopauia ka Pauku 172 o ke Kanawai Kivila, a e hookomoia malaila he pauku hou, penei i heluheluia'i :

"Pauku 172. Ma keia ua kauohaia na Luna Alanui a pau, e hoohana i ka hana alanui maloko o ko lakou mau apana, mai ka la mua o Ianuari a hiki i ka la hope o Novemaba o kela makahiki keia makahiki."

PAUKU 2. E hooloiiia a ma keia ua hooloiiia ka Pauku 175 o ke Kanawai Kivila, a penei e heluheluia'i :

"Pauku 175. He mana ko na Luna Alanui e hoohele a hoohana i na kanaka i ku i ka auhau alanui ma na alanui maloko o ka apana kahi e noho ai ke kanaka ; aka, hoi, e hoolaha ia hookahi la hana no kela lima mile keia lima mile, e hooheleia'i na kanaka mai kahi a lakou e noho ai, me ka nana ole ia ka Pauku 174 o ke Kanawai Kivila."

PAUKU 3. E haawi kela a me keia Lunakanawai Apana, i na uku hoopai a pau e hookaaia mamuli o na Pauku 176 a me 177 o ke Kanawai Kivila i na Luna Alanui o ka apana, a na lakou no e hoolilo i keia mau dala me he dala auhau alanui la o ka apana.

PAUKU 4. E hooloiiia a ma keia ua hooloiiia ka Pauku 179 o ke Kanawai Kivila, a penei e heluheluia'i :

"Pauku 179. E ku i ke kanawai ke kuai na Luna Alanui, me ka poe nana i hoolimalima i kekahi poe ma ka malama, a ma ka makahiki paha, ma ke ano pani i ka auhau alanui, ma ka hana ana i kekahi hana ma na alanui a paa, a i ka hana ana me na kaa, a me na palau, a me na mea paahana e ae paha, e like me ka mea i holo ; e ku no i ke kanawai ke hoohana na Luna Alanui i kela kanaka keia kanaka i ku i ka auhau alanui ma ka hana uku pau."

PAUKU 5. E hooloiiia a ma keia ua hooloiiia ka Pauku 183 o ke Kanawai Kivila, a penei e heluheluia'i :

"Pauku 183. E hana no kela kanaka keia kanaka i ku i ka auhau alanui i kona mau la hana alanui, mai ka la mua o Ianuari a hiki i ka la hope o Novemaba o kela makahiki keia makahiki, a o na mea hana ole pela i ko lakou mau la hana alanui, ke kaheaia lakou e ka Luna Alanui, e hookuuia lakou e ka Luna Auhau, e like me ka Pauku 503 o ke Kanawai Kivila."

PAUKU 6. E kahea ka Luna Alanui ma na inoa i na mea a pau i ku i ka auhau alanui, ka poe ana e makemake ai e hana i ko lakou auhau, e hoolaha mua mai oia i ekolu la e hai ana i ka manawa a me kahi e hana ai.

PAUKU 7. O na kaa lawe ukana a pau, e hana lakou ma ke alanui i hookahi la hana i ka makahiki, a i hana ole lakou, e uku lakou i elua dala ; na kela mea keia mea kaa lawe ukana, e hoolako i na bipi, a lio paha, a me na kahu bipi a kahu lio paha, i kupono no ia hana.

PAUKU 8. Ma keia ua haawiia no i ke Kuhina Kalaiaina ka mana, ina e noiia mai oia e kekahi Luna Alanui, a ina hoi e manao oia he kupono, ke hoohana i kekahi mau kanaka lawehala e like ka nui me kona manao kupono ma na alanui aupuni. E malamaia nae keia mau lawehala e na luna mau o lakou, o ke ano o ka lakou hana wale no ka ka Luna Alanui.

PAUKU 9. E hooloiiia a ma keia ua hooloiiia no ka Pauku 487 o ke Kanawai Kivila, ma ke kapae ana i ka huaolelo "nui" mahope iho o ka huaolelo "gula," ma ka lalani hope loa oia pauku.

PAUKU 10. E lilo keia i kanawai mai ka la aku o kona hoolahaia ana, a o na kanawai a hapa kanawai e kue ana i keia, e hoopauia a ma keia ua hoopauia no.

Aponoia i keia la 23 o Augate, M. H. 1862.

KAMEHAMEHA.

KAAHUMANU.

HE KANAWAI

E HOOLOLI ANA I KE KANAWAI I KAPAIA "HE KANAWAI E PAPA ANA I KA POE MARE I KA HAALELE KEKAHI I KEKAHI," I HOOHOLOIA MA KA LA 25 O AUGATE, 1860.

E HOOHOLOIA *e ke Alii, me na 'Lii, a me ka Poeikohoia o ko Hawaii pae aina, i akoakoa iloko o ka Ahaolelo kau kanawai:*

PAUKU 1. E hooloiiia a ma keia ua hooloiiia no ka Pauku mua o ke kanawai i kapaia "He Kanawai e papa ana i ka poe mare i ka haalele kekahi i kekahi," i hooholoia ma ka la 25 o Augate, 1860, ma ke kapae ana i ka huaolelo "a" mamua o na huaolelo "Lunakanawai Hoomalu," a me ka hookomoia'na mahope oia mau huaolelo na huaolelo "a Lunakanawai Apana."

PAUKU 2. E lilo keia i kanawai mai ka la aku o kona hoolahaia'na.

Aponoia i keia la 17 o Iune, M. H. 1862..

KAMEHAMEHA.

KAAHUMANU.

HE KANAWAI

NO KA HOOKAAWALE ANA I NA KEIKI KANE A ME NA KAIKAMAHINE ILOKO O NA KULA KUMU MUA O KE AUPUNI.

E Hooholoia *e ke Alii, me na 'Lii, a me ka Poeikohoia o ko Hawaii pae aina, i akoakoa iloko o ka Ahaolelo kau kanawai:*

Pauku 1. Na na Kahukula o na kula kumu mua o ke Aupuni, me ke kuka pu me na Lunakula, mamuli nae o na oleloao o ka Papa Hoonaauao, e kukulu i mau kula okoa no na keiki kane a i mau kula okoa no na kaikamahine, ma kela apana keia apana, ina ua hiki, a ina ua lawa na keiki no na kula elua, a oi aku paha. A i ke koho ana i na kumu, e kohoia i kumu kane no na kula kane, a i kumu wahine no ke kula kaikamahine, ke loaa nae na wahine makaukau.

Pauku 2. E lilo keia i kanawai mai kona la i hoolahaia'i.

Aponoia i keia la 25 o Iulai, M. H. 1862.

KAMEHAMEHA.

Kaahumanu.

HE KANAWAI

E HOOLE ANA I KA HOOPAI ANA I NA WAHINE I LOAA NA KEIKI MA KA MOEKOLOHE.

E Hooholoia *e ke Alii, me na 'Lii, a me ka Poeikohoia o ko Hawaii pae aina, i akoakoa iloko o ka Ahaolelo kau kanawai:*

Pauku 1. O ke kanawai i kapaia "He Kanawai e hoole ana i ka hoopai ana i na wahine i loaa na keiki moekolohe," i hooholoia i ka la 19 o Iune, 1852, ua hoopauia, a ma keia ua hoopauia no.

Pauku 2. Mai ka la e hoolahaia ai keia kanawai ma ka nupepa "Polynesian" aole e hoopiiia a hoohewaia kekahi wahine no ka hewa moekolohe, no ka mea, ua ikeia'ku kona hapai, a ua hanau paha i ke keiki.

Pauku 3. E lilo keia i kanawai mai kona la i hoolahaia aku ma ka nupepa "Polynesian."

Aponoia i keia la 17 o Iune, M. H. 1862.

KAMEHAMEHA.

Kaahumanu.

HE KANAWAI

E PILI ANA I KA LAUNA HEWA A ME KA HOOWALEWALE E MOEKOLOHE AI.

E HOOHOLOIA *e ke Alii, me na 'Lii, a me ka Poeikohoia o ko Hawaii pae aina, i akoakoa iloko o ka Ahaolelo kau kanawai:*

PAUKU 1. Ina he launa hewa a hoowalewale paha e moekolohe, ina hoi e hoopii ka mea ia ia ke kuleana e hana pela, ma ke kanawai no kona poho, alaila, ma kela hihia aole no e hoopiiia ka wahine i launa hewaia a hoowalewaleia paha, ma ke ano karaima no ka moekolohe, mamuli o ka olelo o ka Mokuna xiii. o ke Kanawai Karaima.

PAUKU 2. E lilo keia i kanawai mai ka la aku o kona hoolahaia'na.

Aponoia i keia la 25 o Iulai, M. H. 1862.

KAMEHAMEHA.

KAAHUMANU.

HE KANAWAI

E HOOMAOPOPO ANA I NA HANA A ME NA MANA O KE KOKUA LUNAKANAWAI ELUA O KA AHA KIEKIE.

E HOOHOLOIA *e ke Alii, me na 'Lii, a me ka Poeikohoia o ko Hawaii pae aina, i akoakoa iloko o ka Ahaolelo kau kanawai:*

PAUKU 1. Mahope aku o ka hooholo ana o keia kanawai e haawiia na mana o ka hana o ka Aha Kiekie i ke Kokua Lunakanawai Elua o ka Aha Kiekie, e like me ka mana a me ka hana i loaa i ke Kokua Mua o ia Aha, ma na kanawai e noho nei.

PAUKU 2. E hoopauia na kanawai a me na hapa kanawai e kue ana i keia kanawai.

PAUKU 3. E lilo keia i kanawai mai kona la i hoolahaia'i.

Aponoia i keia la 17 o Iulai, M. H. 1862.

KAMEHAMEHA.

KAAHUMANU.

HE KANAWAI

E HOOLILO ANA I NA HANA A KA MAKAI NUI O KA MOKUPUNI O OAHU, A E ILI MALUNA O KA LUNA MAKAI KIEKIE O KE AUPUNI.

E HOOHOLOIA *e ke Alii, me na 'Lii, a me ka Poeikohoia o ko Hawaii pae aina, i akoakoa iloko o ka Ahaolelo kau kanawai:*

PAUKU 1. O na hana a pau i pili i ka Makai Nui o ka Mokupuni o Oahu, ma na kanawai e waiho nei, ke hoolilo ia nei na ka Luna Makai Kiekie o ke Aupuni e hana ma keia hope aku.

PAUKU 2. E lilo keia i kanawai ke hala na pule elua mahope iho o kona hoolahaia'na ma ka nupepa "Polynesian."

Aponoia i keia la 25 o Iulai, M. H. 1862.

KAMEHAMEHA.

KAAHUMANU.

HE KANAWAI

E HOONOHOIA'I HE LOIO NO KE AUPUNI.

E HOOHOLOIA *e ke Alii, me na 'Lii, a me ka Poeikohoia o ko Hawaii pae aina, i akoakoa iloko o ka Ahaolelo kau kanawai:*

PAUKU 1. E hiki no i ka Moi ke koho i kekahi kanaka kupono i Loio Aupuni, mailoko ae o na mea kupono i loaa pu ka olelo Beretania me ka olelo Hawaii.

PAUKU 2. I ka wa i kohoia 'i ka Loio Aupuni, e hoohiki ia e kupaa oia ma ke Kumukanawai, a e kakauinoaia hoi kona palapala hoohiki imua o kekahi Lunakanawai o na Aha Kakau, e malama pololei ia i kana oihana.

PAUKU 3. E kohoia oia no na makahiki elua, ke ole i hoopauia e ka Moi mamua ae o ka pau ana oia manawa.

PAUKU 4. E malama oia i keena oihana ma kahi i noho ai ke Aupuni.

PAUKU 5. Ma na hihia a pau o na hihia karaima a hihia kivila paha, ina paha o ke Aupuni kekahi o na aoao e hookolokolo ana, a ua komo paha kekahi kuleana o ke Aupuni maloko oia hihia, alaila e

hele aku ua Loio Aupuni nei iloko o na Aha Kiekie a me na Aha Kaapuni o keia pae aina ; a e hele aku no hoi oia iloko o kela a me keia Aha Hoomalu, a Aha Apana paha ma na hoopii e like me ia i oleloia maluna, ke kenaia oia e ka Luna Makai Kiekie, a i kekahi Makai Nui paha.

Pauku 6. E makaala oia i loaa'i ka poe i uhaki i na kanawai o ka aina, a e hoopii ia lakou me ka ikaika. Nana no e hooko i na palapala hoopaa a me na palapala aie a pau i haawiia mai e na Kuhina o ka Moi, e na Lunakanawai a luna e ae paha o ke Aupuni.

Pauku 7. Nana no e hoopii me ka hakalia ole, no na mea a pau i komo hewa, a i hoopilikia i kekahi ala hele, wahi hooholo moku, awa, a wahi hele e ae i hoonoaia no ka lehulehu ; a ina hoi he kahawai a auwai no ka lehulehu i hoohuliia ka wai ma kahi e ; o na komo hewa me na hoopoino maluna o na aina, a me na waiwai o ke Aupuni, ma ke oki ana i na laau i hookapuia, a i ka lawe ana paha i na pohaku a me ke one, a waiwai e ae paha o ke Aupuni, na ua Loio Aupuui la e hoopii no ia mau hewa.

Pauku 8. I na manawa a pau, ina e noiia mai ua Loio Aupuni la e na Kuhina, na Kiaaina, e ka Luna Makai Kiekie, e na Makai Nui, na Luna Dute, na Lunakanawai a me na luna e ae o ke Aupuni e kokua aku, a e ao aku ia lakou i mea e hooko pono ai i ko lakou mau oihana.

Pauku 9. Nana no e kokua aku me ka uku ole i na kanaka ilihune o ka Moi, i hoopilikia wale ia, i mea e loaa'i ko lakou mau pono malalo o na kanawai ; aole nae e kokua wale ia pela, aia a kauohaia e ka Moi, a o kekahi o na Kuhina a Kiaaina paha o ka Moi.

Pauku 10. E noho mai ua Loio Aupuni la ma ke kau hookolokolo o na Aha Kakau a pau, a e hele aku no hoi ma kela mokupuni keia mokupuni i na manawa a pau, i manaoia'i he mea ia e pono ai ka lehulehu, a e hookoia'i na kanawai.

Pauku 11. Ma ka la mua o Ianuari i kela a me keia makahiki, a mamua ae paha, e hoike aku ka Loio Aupuni imua o ka Lunakanawai Kiekie, i kana mau hana a pau iloko o ka makahiki i hala aku ma kela a me keia Apana Hookolokolo ; ka nui o na mea i hoopiiia e ia, ke ano o na karaima a me na mikamina i hoopiiia, ka mea i hooholoia, a me ka hoopai i kauia ; a e hoike no hoi ma ke ano nui, a me ke akaka lea, i kana mau hana a pau malalo o na Kanawai Karaima no kela

Aha Kaapuni keia Aha Kaapuni. I mea hoi e pau pono ai kona hoike ana pela, ua kauohaia na Lunakanawai Kaapuni a me na Lunakanawai Apana, e hoike aku i ua Loio la, ma ka palapala, ma ka la mua o Dekemaba, i kela a me keia makahiki, i na mea a pau i loaa ia lakou e pili ana i na karaima ; a pela hoi na luna e ae o ke Aupuni, ke noi ia lakou e ua Loio la.

Pauku 12. Aole no e loaa i ka Loio Aupuni i kekahi uku a makana paha no kona hapai ana i kekahi hihia, a hana e ae paha i kupono i kona oihana Loio Aupuni ; aole hoi e hiki ia ia ke hapai ma ke ano loio, no kela a me keia aoao e kekahi hihia kivila, ke kupono kela hihia i kona oihana Aupuni.

Pauku 13. E hoike oia i ke Kuhina Waiwai i kela hapaha keia hapaha makahiki, i na loaa a pau o kela ano keia ano mamuli o kana oihana.

Pauku 14. E wehewehe oia i na ninau kanawai a pau, i waihoia imua ona e ka Moi, kekahi o na Hale Ahaolelo, a o kekahi o na poo Oihana Aupuni paha.

Pauku 15. E ukuia ka Loio Aupuni e like me ka mea a ka Ahaolelo i hooholo ai, i kela mahina keia mahina e uku like ai, mailoko ae o ka Waihona Dala o ke Aupuni, a o kona uku pau no ia.

Pauku 16. E hiki no i ka Loio Aupuni, me ka ae mai o ka Lunakanawai Kiekie, ke koho i mau hope nona, i hookahi ma kela Apana Hookolokolo keia Apana Hookolokolo, koe ka Apana Akahi, a maluna o ua Loio Aupuni nei ka hihia a me ka hewa o ka lakou hana ana.

Pauku 17. O na hana a pau i haawiia e na kanawai e noho nei maluna o na Loio Apana, ma keia ua hoihoiia, a ua kauia maluna o ka Loio Aupuni, a o ka Mokuna xxiii. o ke Kanawai Kivila, mai ka Pauku 1080 a hiki i ka 1095, a me na kanawai me na hapa kanawai a pau i kue i keia, ua hoopauia.

Pauku 18. E lilo keia i kanawai ma ka la 30 o Iune, 1862.

Aponoia i keia la 22 o Augate, M. H. 1862.

KAMEHAMEHA.

Kaahumanu.

HE KANAWAI

E MALAMAIA'I NA OLELO HOIKE MA KE KAKAU ANA.

E HOOHOLOIA *e ke Alii, me na 'Lii, a me ka Poeikohoia o ko Hawaii pae aina, i akoakoa iloko o ka Ahaolelo kau kanawai :*

PAUKU 1. O kela a me keia mea e makemake ana e malama ia na olelo o kekahi hoike, e waiho aku oia i kona palapala hoopii ma ka lima o ke Kakauolelo o kekahi Aha Kakau, e hoakaka ana i kona kuleana iloko o ka mea e manaoia'na e ninaninau i ka hoike, a me na inoa me kahi i noho ai o ka poe e ae a pau ana i ike ai, ua kuleana ia lakou ma ia mea ; a me ka inoa a mau inoa paha o ka hoike a mau hoike paha i manaoia e kukulu mai, a me na wahi i noho ai. Ma ia palapala hoopii hoi, e noi aku ka mea hoopii i kekahi o na Lunakanawai o ia Aha, i palapala kena, e kauoha ana i ka aoao kue i ka mea hoopii, e hele mai i ka manawa a me kahi i oleloia, i mea e ninaninau ia'i ka hoike, a mau hoike paha, a e malama i na olelo.

PAUKU 2. Ina e manao ka mea nona ia palapala hoopii, e hoopii maoli ana oia ma ia hope, alaila, e hoakaka oia iloko o ua palapala hoopii la, i oleloia maluna i na kumu i hiki ole ai ke hoomaka koke i kana hoopii.

PAUKU 3. Ina i hoopukaia ka olelo kauoha i noi ia, alaila, e kukuluia ka hoike a mau hoike paha, imua o kekahi o na Lunakanawai o ka Aha i hoopiiia mai, a e ninaninauia ma ke ano nui, ke manaoia he pono, me he mea la he hihia e hookolokolo maoli ana. Na ka Lunakanawai e kena i ka hoike e kakau i kona inoa ma kela a me keia aoao o ke kope o kana olelo hoike, alaila, e hooiaioia e ka Lunakanawai, a e waihoia na ke Kakauolelo o ka Aha e malama.

PAUKU 4. Ina i ulu mai kekahi hihia ma ia hope, iwaena o na aoao i oleloia ma ka palapala hoopii, a o na kokua a me na hope paha, i kuleanaia, he hihia hoi e pili ana i na mea i kakauia maloko o ua palapala hoopii nei, a ua pupule, a make paha ka hoike nana na olelo hoike i malamaia, a i ole ia, aole no e hiki ke laweia mai ua hoike la imua o ka Aha, alaila, e lilo kona mau olelo i kakau kope ia i hoike maoli ma ia hihia ; aka hoi, e hiki no ke hoohalahalaia ia mea, no ka hemahema, a no kekahi kumu e ae, e like me ka mea e hiki ai, ina ua kukulu maoli ia ka hoike, oiai e hookolokolo ana.

PAUKU 5. Na ka mea nona ka palapala hoopii e uku i na koina a pau i auhauia malalo o keia kanawai.

PAUKU 6. E lilo keia i kanawai mai ka la aku o kona hooholoia ana.

Aponoia i keia la 25 o Iulai, M. H. 1862.

KAMEHAMEHA.

KAAHUMANU.

HE KANAWAI
E HAAWI ANA I KEKAHI MAU PONO I KA POE HUI E PUHI A E HOOMAEMAE KO PAA MA HONOLULU.

E HOOHOLOIA *e ke Alii, me na 'Lii, a me ka Poeikohoia o ko Hawaii pae aina, i akoakoa iloko o ka Ahaolelo kau kanawai:*

PAUKU 1. E haawiia a ma keia ua haawiia no na pono i haiia ae malalo, na ka Poe Hui e Puhi a e Hoomaemae Ko Paa ma Honolulu, na lakou no ia mau pomaikai a pau, oiai e noho ana lakou malalo o ka palapala hoohui e noho nei :

Akahi: O ke ko paa i laweia mai, mai ka aina e mai, a ua waihoia ma ka hale papaa o ke Aupuni, i mea e lawe hou ia'i, e hiki no ia lakou ke hoomaemae ia, me ka uku ole i ke dute maluna o ia ko, malalo nae o na rula i kauia e ka Luna Dute Nui ; aka hoi, ina i kuaiia'ku ua ko paa nei iloko o keia Aupuni, alaila, e hooukuia i ke dute a ke kanawai e kau ai i kela a me keia manawa.

Alua: E hookomo mai maloko o keia Aupuni me ka uku ole i ke dute i na mea paahana a pau e pono ai ko lakou hana, oia hoi ke puhi ana a me ka hoomaemae ana i ke ko paa, a me ke puhi ana i kela a me keia ano o ka malakeke.

Akolu: E hookomo mai maloko o keia Aupuni, me ka uku ole i ke dute, ka lanahu iwi a lakou e lawe ia mai ai no ko lakou hana.

PAUKU 2. Ma keia ua papaia i ua Poe Hui nei, aole lakou e puhi i kekahi wai ona, oiai e noho ana lakou malalo o ka palapala hoohui e noho nei, a ina hoi e puhi no lakou i ka wai ona, alaila, e hoonele ia i na pono a pau i haawiia na lakou malalo o keia kanawai.

PAUKU 3. E lilo keia i kanawai mai ka la aku o kona hooholoia'na.

Aponoia i keia la 17 o Iulai, M. H. 1862..

KAMEHAMEHA.

KAAHUMANU.

HE KANAWAI

E KOKUA AI KA HOLO AKU, HOLO MAI, MAWAENA O KEIA MAU MOKUPUNI.

E Hooholoia *e ke Alii, me na 'Lii, a me ka Poeikohoia o ko Hawaii pae aina, i akoakoa iloko o ka Ahaolelo kau kanawai:*

Pauku 1. Ua hooliloia o Robert C. Janion, William L. Green, a me ka poe i hui me laua, a me ko laua mau hope, i Ahahui ma ke kanawai, a e kapaia lakou "O ka Poe Hui Hooholo Mokumahu a me ka Pili Aina o ko Hawaii nei Pae Aina," no na makahiki umikumamalua mai ka la i hooholoia'i keia kanawai, a e loaa ia lakou na pono a me na pomaikai a pau i haawiia i na ahahui e ke kanawai e noho nei, a e hooponoponoia lakou malalo o ia kanawai.

Pauku 2. O ua Ahahui nei wale no kai aeia ka hooholo ana i ka mokumahu, a mau mokumahu paha, ma na kai o keia pae aina, mai kekahi awa a i kekahi awa, no na makahiki he umikumamalua mai keia la aku, a e loaa hoi i ko lakou mau mokumahu na pono a pau i haawiia, a e haawiia ana paha ma keia hope, i na moku kalepa o keia pae aina.

Pauku 3. Iloko o ia mau makahiki he umikumamalua i olelo mua ia, ua aeia ua poe hui nei e lawe i ka wai me ka uku ole no ko lakou mokumahu, a mau mokumahu paha, mai na lua wai o ke Aupuni.

Pauku 4. E hookaawaleia e ke Kuhina Kalaiaina, ma Ainahou, i uapo no ka mokumahu, a mau mokumahu paha o ua poe hui nei; no ua poe wale la no ia uapo, i wahi e hoopae ai i na ukana, a me na ohua, a e waihoia'i ka lanahu, aole nae e hooukuia lakou no ia uapo e ke Aupuni; a na lakou no ka hana hou a maikai ke naha a ino ka uapo; aole hoi e hooukuia ia mau moku no na dute awa, a me ka palapala ae holo pili aina, a i kekahi auhau e ae paha e pili ana i na mokumahu a lakou e hooholo ana, a pau na makahiki i olelo mua ia. A pela hoi i ka waiwai, uapo, lanahu, a me na waiwai e pono ai ka hooholo mokumahu ana, aole no e auhauia ia mau mea; aka hoi, aole no e loaa i ua poe hui hooholo mokumahu a me ka pili aina o ko Hawaii nei pae aina, i na pono a me na pomaikai i oleloia ma keia kanawai, aole hoi e lilo keia i kanawai, aia a haalele ia e ka poe hui mokumahu Hawaii i ko lakou palapala ae, a e hoihoi ia i ke Kuhina Kalaiaina.

Pauku 5. O ka lanahu a me na mea e ae a pau e loaa'i ka mahu,

a me na mea hao e pono ai na mokumahu o ua poe hui nei, e hookomoia ma keia pae aina me ka uku ole i ke dute, a o na moku a pau i lawe mai i ua mau mea la no na mokumahu o keia poe hui, e hookuu ia ia mau moku i na dute awa, ke ole lakou i lawe i kekahi waiwai e ae, a mau ohua paha.

Pauku 6. E kakauinoaia e ke Aupuni ua moku a mau mokumahu la, a e kauia ka hae Hawaii mamuli o ka noi ana ae o ka agena o ka poe hui, a e noho oia ma keia pae aina, a e loaa no i ua mokumahu a mau mokumahu paha i na pono a me na pomaikai a pau e haawiia nei i na moku holo pili aina, koe nae na mea i hookoeia ma keia kanawai, a e noho hoi malalo o na kanawai e pili ana ia mau moku ; aka hoi, aole no i aeia ma keia kanawai i ka pono o ke kolo ana i na moku.

Pauku 7. I mea e loaa'i i ua poe hui nei na pomaikai i haawiia ma na pauku mamua ae, e hooholo mau lakou ma na kai o keia pae aina i hookahi mokumahu paa, a maikai no hoi, aole e emi kona mau tona malalo o ka elua haneri ; iloko o na mahina he umikumamalima mai ka hooholoia ana o keia kanawai, e hoomaka ai ka holo ana o ua moku la, a e hooholo mau ia e like me keia kanawai.

Pauku 8. Na ka agena o ua poe hui nei e hoike aku i ke Kuhina Kalaiaina, i kela a me keia hapaha makahiki, i na loaa a me na lilo a pau o ka poe hui, a ina ma ia hoike ana, ua maopopo ua puka ka hana, a e loaa ana i kela a me keia o na hoa hui ekolu hapahaneri o kona mau dala i komo i ka hui, no ka hapaha makahiki hookahi, a i ole ia, he umikumamalua hapahaneri no ka makahiki hookahi, ina hoi ua akaka ia mea, alaila, na ua poe hui nei e kii hou aku, a e hooholo mai i mokumahu hou, e like me ka olelo o keia kanawai.

Pauku 9. Ina i naha, a poho loa paha ua mokumahu a mau mokumahu paha i oleloia ma ka Pauku 8, iloko o ka manawa i haawiia'i keia mau pono, alaila, e hoakaka ae ka agena o ua poe hui nei imua o ke Kuhina Kalaiaina, iloko o na mahina eha mai ka naha ana o ua mokumahu la, e hoakaka ana i ka manao o ka poe hui, e kii hou i pani no ka moku i naha, a i ole e loaa ka moku hou mamua ae o ka pau ana o na mahina he umikumamalima mai ia naha ana, alaila, e lilo keia kanawai i mea ole, a e hoopauia ua poe hui nei.

Pauku 10. Na ua poe hui nei e lawe i na eke leta mai kekahi awa a i kekahi awa kahi i komoia e ko lakou mau moku, a e pili no ia lakou na kanawai no ka halihali leta, me ka hoolaha aku no hoi mamua

i ka la holo, a e haawi pololei i ua eke leta la, i ka mea i kauohaia'i me ka uku ole.

PAUKU 11. He hiki no i ua poe hui nei ke kuai, a e hooholo i na moku pea hooholo pili aina malalo o ka hae Hawaii ; aka hoi, aole no i loaa i na moku oia ano a lakou i hooholo ai i kekahi pomaikai i oi aku mamua o ka mea i loaa i na moku e ae malalo o ka hae Hawaii.

PAUKU 12. Ma na pauku a pau o keia kanawai, kahi i oleloia'i he mokumahu, a mau mokumahu paha, e manaoia he moku ia i hooholo ia e ka mahu, i ka makani wale paha, a i kekahi ano e ae, aole o na pea wale ka mea i hooholoia'i.

PAUKU 13. Ke haawiia nei ka mana na ka Aha Kiekie o keia pae aina, e noonoo, a e hooholo no ka hookoia ana i na olelo o keia kanawai, e pili ana i ua poe hui nei, me ka hoakaka nae mamua i kahi, a me ka manawa e hookolokoloia'na, a e ninauia'na paha ; a i maopopo i ua Aha la, aole no i hookoia keia mau pauku e ka poe hui, alaila, he mana ko ka Aha e hooemiia na pono i haawiia a e hoopau loa ia paha, ke manao ia he pono.

Aponoia i keia la 25 o Iulai, M. H. 1862.

KAMEHAMEHA.

KAAHUMANU.

HE KANAWAI

E KOKUA AI I KA HOOHOLO ANA I NA MOKUMAHU MA KA MOANA PAKIPIKA.

NO KA MEA, ina i hooholo mau ia na mokumahu kalepa ma keia moana Pakipika, me ke kipa oia mau moku ma Honolulu nei, i ko lakou holo ana aku a holo ana mai, he mea maopopo ia, e holo mua ana ka waiwai o ka lahui Hawaii ; a no ka mea, ke manao ia nei, e hoomaka ana ka hooholo ia mai o na moku oia ano ma keia moana, iloko o na makahiki elua e hiki mai ana : Nolaila—

E HOOHOLOIA *e ke Alii, me na 'Lii, a me ka Poeikohoia o ko Hawaii pae aina, i 'akoakoa iloko o ka Ahaolelo kau kanawai:*

PAUKU 1. E hiki no i ke Kuhina Kalaiaina, me ka ae mai o ka Moi iloko o ka Ahakukamalu, ke hookaawale i kekahi kahua kai, i hoo-

piha ole ia ma ka aina o ke Aupuni, o Waikahalulu, e pili ana i ke awa o Honolulu, e nui kupono ana, i wahi no na uapo, alahao, kapili moku, na hale papaa, a me kahi waiho lanahu no ua mau mokumahu nei, e hooholoia ana ma ka moana Pakipika, e pili i kekahi ahahui i i hoohui pono ia, oia hoi ka Ahahui e hoomaka mua i ka hooholo ana i na mokumahu, me ka uku ole no na makahiki he kanakolu, mai ka la i hoomakaia'i ka hooholo mokumahu ana. O na lilo a pau, no ka hoomaikai, a me ka hana hou ana i ua aina nei i hookaawaleia, e pili no ia i ua ahahui nei; a ma ka pau ana o na makahiki he kanakolu i hai mua ia, he hiki no i ke Aupuni Hawaii ke kuai aku i na mea i hanaia e ua ahahui nei ma ua wahi la, no ke kumukuai i hooholoia e kekahi mau kanaka ku i ka wa, i kohoia e na aoao a i elua; a i ole ia, he hiki no i ua ahahui nei ke noho aku i manawa hou, me ka uku makahiki nae, e like me ka mea i hooholoia a aeia ma ia manawa, e kekahi mau kanaka ku i ka wa, i kohoia e na aoao a i elua.

Pauku 2. Mamuli o ka manao o ke Kuhina Kalaiaina, e like me ka hoakaka ana o ka Pauku 1, e haawiia no i ua ahahui nei keia mau pomaikai, oia hoi na auhau awa, o kekahi uapo o ke Aupuni, i wahi hoopae ukana, a me kekahi apana aina i hoomaikaiia i wahi waiho lanahu, a e loaa no hoi i ua mau moku nei ka wai mailoko mai o na ohewai o ke Aupuni; e pili keia mau pono i hoakakaia me ka uku ole, no na makahiki elima, mai ka manawa i ku mai ai ka mokumahu mua o ua ahahui nei ma Honolulu.

Pauku 3. I mea e loaa ai i ua ahahui nei na pomaikai i olelo mua ia, e hooholo mau lakou i kela mahina keia mahina, i na mokumahu mawaena o Honolulu a me na awa o San Francisco, California, a i ole ia, o Victoria, Vancouver's Island, a i haule keia hooholo ana i ka manawa hookahi, a hala na mahina eono, me na kumu kupono ole i hoakaka lea ole ia i ka Aha Kiekie, alaila, e lilo na pono i haawiia ma keia kanawai i mea ole, a e hiki i ke Aupuni ke manaoia pela e lawe i na mea a pau i hanaia e ua ahahui nei maluna o ka aina o Waikahalulu, no kekahi kumukuai, e like me ke ano i hoomaopopoia ma ka Pauku 1.

Pauku 4. E lilo keia i kanawai mai kona la i hoolahaia'i.

Aponoia i keia la 25 o Iulai, M. H. 1862.

KAMEHAMEHA.

Kaahumanu.

HE KANAWAI

NO KE KUAI ANA AKU I KA WAINA, ELA, A ME NA WAIONA E AE.

E HOOHOLOIA *e ke Alii, me na 'Lii, a me ka Poeikohoia o ko Hawaii pae aina, i akoakoa iloko o ka Ahaolelo kau kanawai:*

PAUKU 1. E hiki no i ke Kuhina Kalaiaina ke haawi i palapala kuai nui i ka rama, i kela mea kuai kukaa keia mea kuai kukaa i noi mai ia ia, a e hoike mai ma ia palapala i ka inoa o ka mea nana i kuai a me kahi ana i manao ai e kukulu i kona wahi hana; aka hoi, aole no e haawiia ua palapala ae kuai kukaa la i ka poe e ae, o ka poe wale no i loaa ka palapala ae kuai kukaa i na waiwai kalepa.

PAUKU 2. Ina i oi aku ka rama i kuaiia iloko o ka pahu hookahi, a o ka hue paha, e kapaia kela kuai ana he kuai nui, a maloko paha o ka pahu i hookomo mua ia mai ai iloko o keia aina. O na waina, ela, a me na wai ona e ae i hookomo ia ka alakoholo, ua pili maloko o keia kanawai; aka hoi, aole e inuia ua mea ona nei, a kekahi hapa paha, ma ka hale a ma kahi paha i kuai ia'i, a ma kekahi hale a wahi paha e pili kokoke ana i loaaia a hoolimalimaia paha no ia mea, e ka mea ia ia ka palapala ae, a e kekahi mea e ae paha, e hooliloia ka palapala ae i mea ole, a e hooko ia hoi na hoopai a pau i oleloia iloko o keia kanawai a me kana palapala hoopaa.

PAUKU 3. Mamua o ka haawi ana'ku i palapala kuai nui i ka rama, e haawi mai ka mea noi, no ka Waihona Aupuni, i hookahi haneri dala, a e haawi pu mai no hoi iloko o ka lima o ke Kuhina Kalaiaina i palapala hoopaa no na dala elua haneri me kanalima, me ka haawi mai i hookahi hope nona i hoaponoia e ia Kuhina.

PAUKU 4. He mana ko ke Kuhina Kalaiaina e haawi i palapala ae kuai i na waina, ela, a me na wai ikaika o kela ano keia ano, i kela a me keia mea e noi mai ana ma ka palapala e hoakaka ana i kona inoa a me kahi i manao ia e malama i ka hale kuai.

PAUKU 5. He hiki no i ka mea i loaa i ka palapala ae e like me na olelo o ka pauku maluna ae nei e kuai aku i na waiona ma ke ano emi ole o ka nui malalo o ke galani hookahi, a i na waina, ela, a me na waiona e ae i komo ka alakoholo maloko, ma ka nui emi ole malalo o ke kakini omole hookahi; aka hoi, aole e inuia ua mea ona nei, a kekahi hapa paha, ma ka hale a ma kahi paha i kuaiia'i, a ma kekahi hale a wahi paha e pili kokoke ana i loaa mai ia ia, a e hoolimalimaia paha e ka mea i loaa ia ia ka palapala ae, a e kekahi mea a mau mea paha

e hana ana nona, alaila, e hooliloia ka palapala ae i mea ole, a e hookoia hoi na hoopai a pau i oleloia ma keia kanawai, a iloko o kana palapala hoopaa.

PAUKU 6. Mamua o ka hoopukaia'na i palapala kuai waina, ela, a me na wai ikaika e ae malalo o ka Pauku 4 me ka 5 o keia kanawai, e haawi aku ka mea e noi ana elua haneri me kanalima dala iloko o ka lima o ke Kuhina Kalaiaina, no ke Aupuni ia mau dala, a e hana hoi i palapala hoopaa no na dala elima haneri, me ka hope kupono i hookahi a oi aku paha, i aponoia ua hope la e ke Kuhina.

PAUKU 7. He mana no ko ke Kuhina Kalaiaina e haawi i na palapala ae kuai liilii i na wai ikaika ma ka omole paha, a ma ke kiaha paha, ma ka palapala e noi ai ka mea e makemake ana e kuai liilii i na wai ikaika, a e hoakaka ana i ka inoa o ka mea e noi ana a me kahi i manaoia'i e malama i kona hale kuai ; aka hoi, aole e ku i ke kanawai ke haawi aku i na palapala ae o keia ano i ke kuai liilii i na waiona, oia hoi na waina a me na wai e ae e ona ai ma kahi e ae ma keia Aupuni, ma Honolulu wale no.

PAUKU 8. Mamua o ka hoopukaia'na i palapala kuai liilii i na wai ikaika e like me ka pauku maluna iho, e haawi aku ka mea e noi ana i hookahi tausani dala iloko o ka lima o ke Kuhina Kalaiaina, no ke Aupuni ia mau dala ; a e hana hoi i palapala hoopaa me ka hope kupono hookahi a oi aku paha, i aponoia ua hope la e ke Kuhina.

PAUKU 9. O na palapala ae a pau i oleloia maloko o keia kanawai e kakauinoaia e ke Kuhina Kalaiaina, a e kau hoi ke Sila o kona Oihana.

PAUKU 10. He mana ko ke Kuhina Kalaiaina, a ua kauohaia oia me ka ae o ka Moi ma kona Ahakukamalu, e hoomaopopo i na wahi a me na palena kahi i hiki ai i ka poe i loaa i ka palapala ae i oleloia ma keia kanawai e hana ai i ka lakou hana, a e hoolaha aku oia ma ke akea i na palena, a e hoomaopopo oia ma ka palapala ae i ka hale, halekuai, a wahi paha kahi i aeia i ua mea la e hana i kana hana, a e hiki ole ke hooliloia aku keia palapala ae ia hai, a aole no i manaoia ua aeia ke hanaia ia hana e kekahi mea ma kahi e ae, ma kahi wale no i oleloia ma ka palapala ae.

PAUKU 11. Ma na palapala ae, e hoomaopopo ai i na rula no ke kuai ana i na wai ikaika, a e hiki no i ke Kuhina Kalaiaina ke kau

ia mau rula maluna o ka poe kuai, a e hookomo ia maloko o na palapala ae.

PAUKU 12. O ka poe a pau e noi ana i kekahi palapala ae malalo o keia kanawai, e haawi lakou i palapala hoopaa mamua ae o ka hoopukaia ana i ka palapala ae, i palapala hoopaa hoi e like me ke ano i hoomaopopoia malalo, i aponoia e ke Kuhina Kalaiaina :

E IKE AUANEI na mea a pau ma keia Palapala Hoopaa, o maua o ———, ka mua, a me ———, ko'u hope, ua hoopaa maua no ke Kuhina Kalaiaina e uku aku i ka uku hoopai ì ——— dala maikai, no ke Aupuni ia dala ; e ohi ia dala noloko ae o ko maua waiwai hui, a ko kekahi paha, ke hooko ole ia na olelo o keia Palapala Hoopaa.

No ka uku pololei ia mau dala, ke hoopaa nei maua ia maua iho pakahi, a me maua pu, me na hooilina, na hooko kauoha, a me na luna hooponopono waiwai hooilina o maua.

Ua kauia ko maua mau sila i keia la — o ———
M. H. 18—.

EIA NAE KE ANO o keia olelo maluna. I keia la ua noi mai o ——— ka mua, e kuai liilii i na wai ikaika malalo o ka Pauku — o ke kanawai i hooholoia i ka la 23 o Augate, M. H. 1862, a ua hooko oia i na olelo oia kanawai, a nolaila, ua ku i ke kanawai ka haawi ana aku ia ia ka palapala ae kuai wai ikaika malalo o ke kanawai e pili ana ia mea no ka makahiki hookahi mai keia la aku. Nolaila, ina i ka manawa i oleloia ma keia palapala ae, aole e kokua aku o ——— i ka uhai ana i kekahi o na kanawai o keia Aupuni, aole hoi e uhai i kekahi o na olelo o keia palapala ae—i pakuiia mai ke kope malalo ae nei—alaila, e lilo keia palapala hoopaa i mea ole. Aka, ina aole i hanaia pela, a ua hoakakaia imua o kekahi Lunakanawai Apana, ua hooko ole ia na olelo, alaila, e lilo kela mau dala i oleloia iloko o keia Palapala Hoopaa, a e hoopau wale ia ka palapala ae i haawi ia ——— i keia la, aole nae e hookolokolo jure no ia mea.

Hanaia me ko maua mau lima, a kau hoi i na sila o maua i ka la a me ka makahiki i kakauia maluna.

——— (Sila,)
Imua o ——— (Sila,)

PAUKU 13. Ina i hakiia kekahi o na olelo o kona palapala hoopaa e kekahi mea kuai i na wai ikaika, alaila, e haawi aku ke Kuhina Kalaiaina i ka palapala hoopaa ma ka lima o ka Loio Nui o ke Aupu-

ni i mea e hoopiiia'i ka mua a me kona hope, a ia wa no e hooili pu me na mea a pau e pili ana i ua hihia la, a ke Kuhina i ike ai.

PAUKU 14. Na ke Kuhina Kalaiaina e malama i buke no na palapala ae i hoopukaia e ia, a e kakau malaila ka inoa o kela a me keia mea i aeia e kuai i na wai ikaika maloko o keia Aupuni, kahi i noho ai, ke ano o kona palapala ae, ka la i hoopukaia'i, a me ka nui o na dala i haawi mai ai o kela a me keia mea i aeia, a na ua Kuhina la no i kela a me keia manawa e hoihoi i ke Kuhina Waiwai i na dala a pau i loaa ia ia malalo o keia kanawai.

PAUKU 15. Ina i kue kekahi i na olelo o keia kanawai ma ke kuai ana i na wai ikaika me ka loaa ole ia ia ka palapala ae, alaila, ina i ku ka hewa ia ia, e hooukuia i na dala hoopai elima haneri dala no kela hewa keia hewa ana i hana ai, na ke aupuni ia dala, a e hiki no ke hoopaahaoia ua mea hewa nei, aole nae e oi aku i na malama eono, aia i ka manao o ka ahahookolokolo.

PAUKU 16. Na ka Makai Kiekie, na Makai Nui, na Hope Makai Nui, a o kekahi mea paha a lakou e koho ai, e makaikai i na hale a pau i aeia ke kuai waiona malalo o keia kanawai.

PAUKU 17. E lilo keia i kanawai mai ka la o kona hoolaha mua ana ma ka nupepa "Polynesian," a o na kanawai a me na hapa kanawai a pau e kue ana i keia ua hoopau ia.

Aponoia i keia la 23 o Augate, M. H. 1862.

KAMEHAMEHA.

KAAHUMANU.

HE KANAWAI

E HOOLOLI AI I KA PAUKU 237 O KE KANAWAI KIVILA NO KA PA HELE HEWA.

E HOOHOLOIA *e ke Alii, me na 'Lii, a me ka Poeikohoia o ko Hawaii pae aina, i akoakoa iloko o ka Ahaolelo kau kanawai:*

PAUKU 1. E hooloiia a ma keia ua hooloiia no ka Pauku 237 o ke Kanawai Kivila, ma ke kapae ana i na olelo a pau mahope iho o ka huaolelo "malama" ma ka lalani eiwa o ia pauku, a e hookomo ma ia wahi i na huaolelo penei, "a ina aole e kii mai ka mea nona ka

holoholona, a e uku i na koina o ka pa, iloko o na la mai ka hoopaa ana, e like ka nui me ka mea a ke Kuhina Kalaiaina e kauoha ai i kela a me keia manawa, a e hoolaha hoi ma kela a me keia apana, alaila, e ku i ke kanawai ke kuai aku ka Luna Pa i ua holoholona la ma ke kudala akea ana.

PAUKU 2. E lilo keia i kanawai mai kona la i hoolahaia'i.

Aponoia i keia la 23 o Augate, M. H. 1862.

KAMEHAMEHA.

KAAHUMANU.

HE KANAWAI

E HOONOHONOHO AI I POE KOMISINA NO NA PALENA AINA.

NO KA MEA, aole no i hoomaopopoia na palena o ka hapanui o na ahupuaa a me na ili aina iloko o keia Aupuni e ke kanawai ; a no ka mea, he mea ia e pono ai ka poe nona ia mau aina, a me ko lakou mau hope a me na hooilina, e hoomaopopoia na palena o ua mau aina la, oiai e ola ana na hoike : Nolaila—

E HOOHOLOIA *e ke Alii, me na 'Lii, a me ka Poeikohoia o ko Hawaii pae aina, i akoakoa iloko o ka Ahaolelo kau kanawai :*

PAUKU 1. E hoonohoia a ma keia ua hoonohoia no i poe Komisina, e kapaia "Ka Poe Komisina o na Palena Aina," no na makahiki elima mai ka hooholoia ana o keia kanawai. Penei e hoonohoia'i ua poe Komisina nei : 1. Elua Komisina ma kela a ma keia apana kiaaina o ke Aupuni, a he mana ko kela a me keia Papa Komisina maloko o ko lakou mau apana iho.

PAUKU 2. Na ke Kuhina Kalaiaina, mahope iho o ka hooholoia'na o keia kanawai, e hookohu i ua poe Komisina nei, o ka poe hoi a ka Moi e apono aku ai, a e noho lakou ma ka oihana oiai a ke Kuhina e manao ai he pono ; a he mana no hoi ko ke Kuhina ina e make kekahi o ua poe Komisina nei, ua hoopauia paha, a ua loaa ka hakahaka ma kekahi ano e ae, alaila, na ke Kuhina e koho hou i pani no ia hakahaka.

PAUKU 3. Ma keia kanawai, o na mea a pau maloko o keia Aupuni nona kekahi ahupuaa a ili aina paha i loaa ole ka lakou palapala hoo-

ko mai ka poe Hoona Kuleana Aina a Sila nui paha, a i ole ia he palapala hoolilo aina na ka Moi mai, me ka hoakaka hoi i na palena oia aina, ua kauohaia lakou e hoopii imua o na Komisina oia apana kiaaina kahi i waiho ai ka aina, iloko o na makahiki eha mai ka hooholo ana o keia kanawai, e noi aku ana i ua mau Komisina la e hoomaopopo a e hooholo no na palena o ua aina nei. Ma ua palapala hoopii la e hai ae i ka inoa o ka aina i hoopiiia a me kona aina e pili ana, a me na inoa hoi o ka mea a mau mea paha nona ia mau aina, ina ua ike ia, a e hoike hoi i palapala ana oia aina, a i ole ia, e hoakakaia ma ke ano e ae no na palena.

Pauku 4. Aia loaa i na Komisina Palena Aina ka hoopii i oleloia maluna, alaila, e hoike ae imua o ka mea a mau mea paha nona ka aina, a me ka poe mea aina e pili ana ia lakou, i ka manawa e hooloheia'i no ia aina.

E ninaninau na Komisina i na hoike a pau e laweia imua o lakou, a e hele no lakou ma ka aina, ke noiia mai lakou e kekahi o na aoao elua.

Aia a hoopukaia he olelo hooholo, na na Komisina no e hoakaka aku i na palena i hooholoia ma ke ana maoli ana, ma ke ano o ke kii o ka aina a ma na hoailona palena paha, a ma kekahi hapa paha o keia mau mea, a ia lakou no ka mana e kauoha aku e hanaia keia mau ana aina a hoailona paha, e like me ko lakou manao he pono, a na ka poe hoopii ka lilo a pau ; aka, aole no he hiki ia lakou ke hoololi ae i kekahi palena i hoakakaia ma ke ana ana iloko o ka palapala sila nui, na palapala hoolilo mai ka Moi, a mai ka Papa Hoona Kuleana mai paha.

Pauku 5. Ina e like ole ka manao o ua mau Komisina nei, alaila, na ka Lunakanawai Hoomalu, a Lunakanawai Apana paha, ma ka apana kahi o ka palena i hoopaapaaia, a o ka Lunakanawai Hoomalu a Lunakanawai Apana paha e noho kokoke ana, ina o ka palena i hoopaapaaia he palena iwaena o na apana kekahi, nana no e hooholo, a e lilo no ia i mea paa loa iwaena o lakou.

Pauku 6. Ina e hoohalahala kekahi no ka olelo hooholo a na Komisina, alaila, e hiki no ia ia ke hoopii hou ae i ka Aha Kaapuni oia mokupuni, a ina ma ka mokupuni o Oahu imua o ka Aha Kiekie e hoopii ae, a na ka Aha no e hoolohe a e hooholo no ia hihia ma ka "banco ;" eia nae keia iloko o na la he kanaono mai ka hoopuka ia ana o ka olelo hooholo o na Komisina, e hai aku ai ka mea i hoohala-

hala i kona manao e hoopii hou ; aka hoi, ina ma ka aina e kekahi mea aina, aole hoi ona hope kupono e hana nona maloko o keia aupuni, e hiki no ia ia ke hoopii hou maloko o ka makahiki hookahi, mai ka hoopuka ana o ka olelo hooholo.

Pauku 7. I na manawa a pau ina ua hoopii hou ae kekahi e like me ka olelo o ka pauku maluna iho, alaila, na ua poe Komisina nei e hooili aku imua o ka aha kahi e hoopii aku ai i ka mooolelo oia hihia a me ke kope o ka lakou olelo hooholo.

Pauku 8. E ukuia ua poe Komisina nei i elima dala pakahi no kela a me keia la a lakou i noho mai ai ma ka hoopono ana i na palena aina, elua dala no kela a me keia palapala hooiaio i haawiia aku, a he kanalima keneta no kela a me keia haneri o na huaolelo maloko o ka hoakaka ana iloko o ua palapala hooiaio nei, a e hookaaia ia uku e ka aoao hookahi paha, a i ole ia, e na mea a pau, e kuleana ia, na na Komisina nae e hooholo ia mea.

Pauku 9. He mana ko ua poe Komisina nei e hoohiki i na hoike, e hoopai i ka poe i hoowahawaha mai, e hoopanee i ka hana, e kena i na hoike, a e hoopuka i na palapala hoomalu waiwai, e loaa mai ai ke dala koina, e like hoi me ka mana e haawi ia nei e ke kanawai i na aha hoomalu kulanakauhale.

Pauku 10. Aole no i aeia ke Kuhina Kalaiaina mahope iho o ka hooholoia ana o keia kanawai, ke hoopuka i kekahi palapala sila nui ma ka inoa, mamuli o na olelo hooko o ka poe Hoona Kuleana Aina, ke ole i hoomaopopo lea ia na palena o ka aina ma ua palapala sila nui nei, e like me ka mea i hooholoia e na Komisina no na Palena Aina, malalo hoi o keia kanawai.

Pauku 11. Na na Komisina no e malama he mooolelo pololei o ko lakou mau hana a pau maloko o na buke i hoolakoia e ke Kuhina Kalaiaina, a o keia mau buke, i ka pau ana o na hana a keia poe Komisina, e hoihoi ia aku i ua Kuhina nei, a nana e malama.

Pauku 12. E kauia no na palapala hooiaio o ka poe Komisina ma ka pepa i hooiaioia i ka hoailona Aupuni, i hoolako ia ai e ke Kuhina Kalaiaina ; a na na Komisina no e ohi i hookahi dala no kela a me keia palapala hooiaio i hoopukaia e lakou, a e haawi aku no i ke Kuhina no ka pomaikai o ka Waihona Aupuni.

PAUKU 13. E lilo keia i kanawai mai kona la i hoolahaia'i.

Aponoia i keia la 23 o Augate, M. H. 1862.

KAMEHAMEHA.

KAAHUMANU.

HE KANAWAI

E HOOKOMO MAI AI ME KA UKU OLE I KE DUTE KA HAO PALAHALAHA A ME NA KUA HAO.

E HOOHOLOIA *e ke Alii, me na 'Lii, a me ka Poeikohoia o ko Hawaii pae aina, i akoakoa iloko o ka Ahaolelo kau kanawai:*

PAUKU 1. Mai ka hoolahaia ana o keia kanawai, ua aeia ka hookomo ana mai iloko o keia Aupuni, me ka uku ole i ke dute, ka hao palahalaha mai ka hapawalu o ka iniha ka manoanoa a oi ae, a me na kua hao.

Aponoia i keia la 17 o Iune, M. H. 1862.

KAMEHAMEHA.

KAAHUMANU.

HE KANAWAI

E HOOPAU AI I KA HOOLAHA ANA O KA MAI MAWAENA O NA HIPA.

E HOOHOLOIA *e ke Alii, me na 'Lii, a me ka Poeikohoia o ko Hawaii pae aina, i akoakoa iloko o ka Ahaolelo kau kanawai:*

PAUKU 1. 'Aole e ku i ke kanawai ka hoa ana o kekahi kanaka i na hipa i loaa ka mai lele, ma na alanui e holo ana maluna o kekahi aina hanai hipa o kekahi mea, me ka hoolaha ole aku i hookahi la mamua o ka la i manaoia e hoa, i ka mea nona na hipa e holo ana maluna o ua aina la, a i ole ia, i kona hope paha.

PAUKU 2. O ka mea nana ka hipa i hoa ia me ke kue i ka Pauku 1 o keia kanawai, e hoopaiia i na dala aole e oi aku mamua o kanalima, ke hoomaopopoia ka hewa imua o kekahi Lunakanawai Hoomalu a Apana paha; e maheleia keia hoopai mawaena o ka mea nana e hoi-

ke mai i ka poe hewa a me ka Waihona Dala o ke Aupuni, a e hiki no hoi ke hoopii poho ia ua mea hewa nei ma ke ano kivila.

PAUKU 3. E lilo keia i kanawai mai kona la i hoolahaia'i.

Aponoia i keia la 25 o Iulai, M. H. 1862.

KAMEHAMEHA.

KAAHUMANU.

HE KANAWAI

E HOONOHONOHO ANA I HALE E MALAMA A E LAPAAU I NA PUPULE.

E HOOHOLOIA *e ke Alii, me na 'Lii, a me ka Poeikohoia o ko Hawaii pae aina, i akoakoa iloko o ka Ahaolelo kau kanawai:*

PAUKU 1. E kukuluia ma Honolulu, ma kahi a ke Kuhina Kalaiaina e kauoha ai, kekahi hale kupono e hookipaia'i a e malamaia'i na kanaka pupule a pau, a e kapaia kela hale o ka Hale Malama i na Pupule.

PAUKU 2. He mana ko ke Kuhina Kalaiaina e kau i na rula no ka hooponopono ana iloko o ua hale nei, e like me ka mea i manao ai oia he pono.

PAUKU 3. E hiki no i na Lunakanawai o ka Aha Kiekie, na Aha Kaapuni, Aha Hoomalu, a me na Aha Apana, ina e waihoia mai ka hoopii imua o lakou, e hoomaopopo ana he mai pupule ko kekahi kanaka, a he maluhia ole ke hookuu ia, alaila, e hoopaaia a e hoounaia aku ua kanaka pupule la i ka hale malama pupule, oiai e pupule ana, a hiki paha i ka wa e hookuuia'i malalo o keia kanawai.

PAUKU 4. He mana ko na Lunakanawai o ka Aha Kiekie e hookuu aku i kekahi kanaka i hoopaaia ma ka hale malama pupule, ke hoomaopopoia imua o ka Lunakanawai no ka pupule ole o ua mea la i hoopaaia.

PAUKU 5. Ina i hoopiiia kekahi kanaka no kekahi karaima, a ua ko ole ka hoopii, no ka mea, he pupule ua kanaka nei, alaila, he mana ko ka Aha nana i hookolokolo ia hihia, e hoopaa a e hoounaia'ku ua kanaka pupule la iloko o ka hale malama pupule, a e noho oia malaila a hiki i ka wa e ola loa'i kona pupule, a i hookuuia'i paha malalo o ka Pauku 4.

PAUKU 6. O na lilo a pau no ka malama ana i kekahi kanaka maloko o ka hale malama pupule, e kauia maluna ona, ina hoi he waiwai kana e ukuia'i ; a na ka Loio Aupuni e hoopii no ia mau lilo, ke kauohaia e ke Kuhina Kalaiaina.

PAUKU 7. Ina e hoike aku ke kauka o ka hale malama pupule ma ka palapala imua o ke Kuhina Kalaiaina, e olelo ana ua ola loa kekahi pupule i hoopaaia ma ia hale, a ua pau kona pupule, alaila, e hiki no i ua Kuhina la ke hookuu aku i ua kanaka nei.

PAUKU 8. E malamaia e ke kauka o ka hale malama pupule i kekahi buke, kahi e kakauia'i na inoa, ka nui o na makahiki, ina hoi he wahine, a he kane paha, o kela a me keia mea i hoopaaia ma ia hale, a e kakau pu no ka la i hoopaaia'i, a me ka la i hookuuia'ku.

PAUKU 9. Na ke Kuhina Waiwai e uku aku i ke Kuhina Kalaiaina i na dala, aole e oi aku i ehiku tausani, i mea e hookoia'i keia kanawai.

PAUKU 10. E lilo keia i kanawai mai kona la i hoolahaia'i.

Aponoia i keia la 23 o Augate, M. H. 1862.

KAMEHAMEHA.

KAAHUMANU.

HE KANAWAI

NO KA WAIHOIA ANA I KEKAHI MAU PUUDALA ILOKO O KA WAIHONA DALA O KE AUPUNI.

E HOOHOLOIA *e ke Alii; me na 'Lii, a me ka Poeikohoia o ko Hawaii pae aina, i akoakoa iloko o ka Ahaolelo kau kanawai:*

PAUKU 1. I na manawa a pau, ina i waihoia mai iloko o kekahi ahahookolokolo o keia Aupuni he puu dala, oiai i hooholo ole ia ka mea nona ia puu dala, alaila, e hiki no i ka aha, mamuli o ka noi ia ana mai e kekahi o na aoao iloko o ia hihia, a me ka noi ole ia mai paha, ke kauoha aku, e waihoia kela puu dala maloko o ka Waihona Dala o ke Aupuni, a hiki i ka wa i kii hou ia'i e ka aha.

PAUKU 2. E hiki no ke kauohaia i kela a me keia lunahooponopono waiwai, kahu, kahu waiwai a kahu dala paha, e ka aha a lunakanawai paha nana ia hana, ke noi ia mai e kekahi mea i kuleanaia, a i

noi ole ia mai paha, alaila, e hiki no i ka aha ke kauoha i ua luna malama waiwai nei, e waihoia aku i na dala o kona hanai a malama paha, iloko o ka Waihona Dala o ke Aupuni a hiki i ka wa i kii hou ia'i e ka aha.

PAUKU 3. Maluna o na dala a pau i waihoia'ku pela, e uku ke Kuhina Waiwai i ka uku panee i ewalu hapahaneri no ka makahiki; aka hoi, aole no e uku panee ia no kekahi puu dala, ke waiho ole ia iloko o ka Waihona i ekolu malama a oi ae paha. A eia hoi kekahi, i na manawa a pau e kikoo aku ka aha i ke Kuhina Waiwai no na dala i waihoia aku malalo o keia kanawai, alaila, e uku koke ia ua dala nei mamuli o ka noiia'na.

PAUKU 4. Aole no e pili keia kanawai i na luna hooko a me na kahu i kohoia iloko o na palapala kauoha hope loa; aole hoi e manao ia mamuli o keia kanawai e uku hoopanee ia no na dala o kekahi kanaka i hookupa ole ia, i waihoia ia mau dala ma ka Waihona Dala o ke Aupuni.

PAUKU 5. E lilo keia i kanawai mai ka la aku i hoolahaia'i.

Aponoia i keia la 30 o Iune, M. H. 1862.

KAMEHAMEHA.

KAAHUMANU.

HE KANAWAI

E HAAWI ANA I MANA I KE KUHINA WAIWAI E AIE AKU I MAU DALA NO KA POMAIKAI O KA WAIHONA AUPUNI.

E HOOHOLOIA *e ke Alii, me na 'Lii, a me ka Poeikohoia o ko Hawaii pae aina, i akoakoa iloko o ka Ahaolelo kau kanawai:*

PAUKU 1. Ma keia ua haawiia i ke Kuhina Waiwai ka mana e aie aku i puu dala, aole e oi aku mamua o hookahi haneri tausani dala, no na makahiki aole e oi aku mamua o ka umi, a o ka uku hoopanee oia mau dala aole oi aku mamua o eiwa hapahaneri no ka makahiki hookahi.

PAUKU 2. O ka puu dala i aieia mamuli o ka mana i haawiia ma ka Pauku 1, e hoolilo ia ma ka hookaa ana i na bila aie a me na aie e ae o ke Aupuni e waiho nei i keia manawa, a e ukuia nei ka uku hoopanee makahiki he umikumamalua hapahaneri a oi aku; aka hoi, aohe

he mana i haawiia e hoomahuahua i ka aie o ke Aupuni, koe nae ka mahuahua iki ana no ka wa mawaena o keia manawa a hiki aku i ka wa e hookaaia'i na bila aie a me na aie e ae o ke Aupuni e waiho nei, a ua manaoia o ka puu dala keia nana e hookaa.

PAUKU 3. E lilo keia i kanawai mai kona la i hoolahaia'i.

Aponoia i keia la 23 o Augate, M. H. 1862.

KAMEHAMEHA.

KAAHUMANU.

HE KANAWAI

E KOKUA AI I KA HOONOHONOHO ANA I NA HAUMANA EKOLU MA KE KULA NUI O OAHU, (OAHU COLLEGE,) MA KAPUNAHOU.

E HOOHOLOIA *e ke Alii, me na 'Lii, a me ka Poeikohoia o ko Hawaii pae aina, i akoakoa iloko o ka Ahaolelo kau kanawai:*

PAUKU 1. E kauohaia a ma keia ua kauohaia no ke Kuhina Waiwai, i ka wa i hooholoia'i keia kanawai, e hoopuka'ku i na bila aie o ke Aupuni, a me na palapala hoike aie paha o ke Aupuni, a hiki aku i hookahi tausani elima haneri dala, e uku ia ana ka uku hoopanee umikumamalua hapahaneri i ka makahiki, e ukuia'na ua uku hoopanee nei i ka Peresidena o ka Papa Hoonaauao.

PAUKU 2. O keia puu dala i hookaawaleia, e hooliloia i ka hoonohonoho ana i na haumana ekolu ma ke Kulanui o Oahu (Oahu College,) a e hooliloia i kela a me keia manawa i na haumana nele a kupono i ke kokuaia, a he kupa no keia Aupuni, a he kanaka maoli o Hawaii nei, a he hapa Hawaii paha, i kohoia e na Kahu o keia Kulanui, me ka aponoia e ka Papa Hoonaauao.

PAUKU 3. O na bila aie o ke Aupuni, a me na palapala hoike aie paha o ke Aupuni, e hoopukaia'na malalo o keia kanawai, e manaoia no, oia kekahi hoike o ka aie o ke Aupuni i aieia ma ke kanawai e ae ana i ke Kuhina Waiwai e hoaie aku i ke dala i hooholoia i ka la 25 o Iune, M. H. 1855, a e hoike like ia e ke Kuhina Waiwai.

PAUKU 4. He hiki no ke hoopuka hou ia'ku keia mau bila aie a palapala hoike aie paha o ke Aupuni, i kela a i keia manawa, ke hiki i

ka wa i oleloia maloko o na bila, a i ole e hookaaia'ku no ma ke dala, aia i ka makemake o ke Aupuni o ka Moi.

Aponoia i keia la 25 o Iulai, M. H. 1862.

KAMEHAMEHA.

KAAHUMANU.

OLELO AELIKE

E KOKUA AI IA IRA RICHARDSON.

E HOOHOLOIA *e ke Alii, me na 'Lii, a me ka Poeikohoia o ko Hawaii pae aina, i akoakoa iloko o ka Ahaolelo kau kanawai:*

Ua hookohuia na Lunakanawai o ka Aha Kiekie i poe Komisina, e noonoo pono ma ke ano kaulike, ma ke koi ana o Ira Richardson i uku no ka hana ana i kekahi alahaka a me ka alanui ma Puunui, a ina e hoapono lakou i ke koi ana o Richardson, alaila na lakou no e hoike mai i ka nui o ke dala, alaila, na ke Kuhina Kalaiaina e kauoha aku e ukuia ia mau dala mailoko ae o ke dala o ke alanui no keia apana o Kona, mokupuni o Oahu.

Aponoia i keia la 23 o Augate, M. H. 1862.

KAMEHAMEHA.

KAAHUMANU.

OLELO AELIKE

E HOONOHONOHO AI I PAPA KOMISINA NO KE OLA O KA LAHUI.

E HOOHOLOIA *e ke Alii, me na 'Lii, a me ka Poeikohoia o ko Hawaii pae aina, i akoakoa iloko o ka Ahaolelo kau kanawai:*

PAUKU 1. Mahope iho o ka hooholo ana o keia, e koho ka Moi i mau Komisina i elima, nana e huli a e noonoo i ke ano o ka lahui kanaka a me na kumu o ka emi ana o na kanaka, a hoopuka mai lakou i mau kumu manao no ka hoopau ana oia emi ana iloko o na malama eono, mai ka la aku o ke kohoia ana o ua Papa Komisina nei, e hoike ae lakou imua o ka Moi, alaila, na ka Moi no, ma kona noiau, e hana aku a e hooponopono, e like me kona manao he pono.

PAUKU 2. E hookaawaleia a ma keia ua hookaawaleia no na dala hookahi tausani, i mea e uku aku ai i na lilo o ka Papa Komisina i oleloia maluna.

Aponoia i keia la 23 o Augate, M. H. 1862.

KAMEHAMEHA.

KAAHUMANU.

OLELO AELIKE.

E HOOHOLOIA *e ke Alii, me na 'Lii, a me ka Poeikohoia o ko Hawaii pae aina, i akoakoa iloko o ka Ahaolelo kau kanawai:*

E hookaawaleia na dala eono tausani ($6,000), noloko ae o ka Waihona Aupuni, i mea e uku aku ai i na lilo o ka Ahaolelo o ka makahiki 1862.

Aponoia i keia la 17 o Mei, M. H. 1862.

KAMEHAMEHA.

KAAHUMANU.

BILA HAAWINA NO 1862 A ME 1863.

E HOOHOLOIA *e ke Alii, me na 'Lii, a me ka Poeikohoia o ko Hawaii pae aina, i akoakoa iloko o ka Ahaolelo kau kanawai:*

PAUKU 1. E hookaawaleia, a ma keia na hookaawaleia na dala Eha Haneri Kanaiwakumamaono Tausani Elua Haneri Kanawalukumamaono me 62-100 mailoko mai o na dala iloko o ka Waihona Aupuni no na makahiki elua, e hoomaka ana ma ka la 1 o Aperila, 1862, a e pau ana i ka la 31 o Maraki, 1864, penei:

NO KA MOI.

No ka Moi a me ka hanohano Moi	$34,000 00
No ka Mea Kiekie ka Haku o Hawaii	2,000 00
No ka Moiwahine	4,000 00
	$40,000 00
No ka Mea Kiekie ke Alii L. Kamehameha, Kuhina Kalaiaina a me ka Alihi Kaua	8,000 00
No ka uku o ka Lunakanawai Kiekie o ke Aupuni	10,000 00
	$18,000 00

OIHANA KALAIAINA.

No ke Kakauolelo Mua	4,000 00
No ke Kakauolelo Elua	2,400 00
No ke Kakauolelo Ekolu a hiki i ka la 31 o Iulai, 1862	266 67
No na mea kiai a lawe palapala	832 00
Ke Kiaaina o Maui	3,000 00
Ke Kiaaina o Kauai	2,000 00
Ke Kiaaina Wahine o Hawaii	2,000 00

No ke Kakauolelo o ke Kiaaina o Oahu	500 00
No ke Kakauolelo o ke Kiaaina o Maui	600 00
No ke Kakauolelo o ke Kiaaina o Kauai	500 00
No ke Kakauolelo o ke Kiaaina Wahine o Hawaii.....	1,200 00
No ka ana aina ana.....	800 00
No ka Oihana Kinai Ahi o Honolulu	3,800 00
No ka Aie i ua Oihana nei, Maraki 31, 1862	1,000 00
No ka Luna Makai Kiekie.....	6,000 00
No ka Luna Makai Nui o Maui, huiia me ka uku kakauolelo. E hana no hoi oia i ka hana a ka Luna Leta, Luna Dute, a me ka Luna Awa, ma Lahaina	4,000 00
No ka Luna Makai Nui o Hawaii, huiia me ka uku kakauolelo. E hana no hoi oia i ka hana a ka Luna Leta, Luna Dute, me ka Luna Awa, ma Hilo.....	3,000 00
No ka Luna Makai Nui o Kauai.....	1,600 00
Na ka Luna Makai Kiekie a me na Makai Nui, ka uku mile no ka hele ana e hana i ka lakou hana ma na hoopii kivila, e hookoia iloko o ka bila koina o ka ahahookolokolo, a e ohiia mai ka mea nana ka hana e hele ai.	
No ke ola o na lawehala.....	8,000 00
No ka Luna o ka Halepaahao, Oahu	3,000 00
No na Makai o Oahu	12,000 00
No na Makai o Maui.....	3,648 00
No na Makai o Hawaii.....	1,968 00
No na Makai o Kauai.....	1,064 00
No na lako palapala o na Aha Hoomalu a Apana.....	1,000 00
No na lako palapala a me kela lilo keia lilo o ka Oihana.	2,000 00
No ka Luna Leta Nui.....	3,400 00
No ke Kakauolelo o ka Luna Leta Nui.....	1,000 00
No ka poe lawe leta ma Kauai.....	300 00
No ka poe lawe leta ma Oahu.....	416 00
No ka poe lawe leta ma Maui	600 00
No ka poe lawe leta ma Hawaii	1,500 00
No ke kuai ana i Palahehe O, a me ka uku o ka poe O Lima, aia i ka manao o ka Papa Ola.....	1,000 00
No na lilo o ka Papa Ola.....	600 00
No na lilo o na Jure Kolonero	500 00
No ka uku makahiki a me na lako o ka Hale Oihana Aupuni.....	2,400 00

No ke pai ana o na Buke Kuhikuhi o ka Papa Hoona Kuleana Aina	100 00
No ke kope ana i na Mooolelo o ka Ahakukamalu	850 00
No ke Paipalapala o ke Aupuni e like me ka mea i hoolimalimaia ; aka nae, e hoolaweia na dala $1,234 42, (ka aie i ka pepa i ke Aupuni), mailoko mai o keia puu dala	7,600 00
No ke kokua ana i ka mahiai, ma ke kuai ana a me ka haawi aku ana i na hua kanu, a me na mea uku makana, e hooliloia ma ka manao o ke Kuhina Kalaiaina	1,000 00
No ka Luna Wai a me ke Kakauolelo o ka Makeke	2,400 00
No ka uku o na Luna Alanui	6,200 00
No ke kuai ana i na lako alanui	2,000 00
No na hale paahao ku i ka wa no na lawehala, oiai lakou e hana ana ma na alanui	1,500 00
No ka Halepaahao ma Nawiliwili	400 00
No ka Halepaahao ma Waimea, Hawaii	200 00
No ke kapili hou ana i na Hale Aupuni	4,000 00
No ka hana hou ana o na uapo, a me na mouo o ke Aupuni, a me ke awa o Honolulu, a me ka hoomaikai mau ana i na ohewai a me na kiowai	4,000 00
No ka poe poino i ka hana ana i na alanui hou	1,000 00
No ka hoolako ana i mau hale haawi aku i na laau lapaau a me ka lapaau ana i ka poe ilihune mai, e hooliloia malalo o ka manao o ka Papa Ola—	
Ma ka mokupuni o Hawaii	1,500 00
Ma na mokupuni o Maui a me Molokai	1,200 00
Ma ka mokupuni o Oahu	2,500 00
Ma ka mokupuni o Kauai	800 00
No ke alanui ma Kawaihaekai, Hawaii	500 00
No ke alanui pali ma Nuuanu	2,500 00
No ke pai ana i na kanawai hou	600 00
No ka lilo o ka mokuahi "Pele." E hoihoiia na loaa a pau loa o ka mokuahi "Pele" iloko o ka Oihana Kalaiaina	12,000 00
No ka uku makana no ka hopu ana i na lawehale a me ka poe i mahuka	3,000 00
No ka Hale Lanahu ma Waikahalulu	1,500 00
	$139,244 67

OIHANA NO KO NA AINA E.

No ke Kuhina	8,000 00
No ke Kakauolelo	3,400 00
No ka Luna o ka Moi ma Ladana	1,600 00
No na lilo o na Luna o ka Moi ma na aina e	1,000 00
No ka uku leta, lako palapala a me ka unuhiolelo ana	1,000 00
No ka puu dala i haawi mua ia e ka Mea Hanohano, R. C. Wyllie no na lilo o ka Elele o ka Moi, o Sir John Bowring, a me ka uku panee (aia no a ikeia ka nui o ia uku panee), e hoomaopopoia mai ka la o ka hoolilo ana ma Ladana. A e hoihoiia mai i ke Kuhina Waiwai na bila aie o ke Aupuni i haawiia no na $5,000 i mea hoopaa no ia lilo ana	6,000 00
	$21,000 00

OIHANA WAIWAI.

No ke Kuhina	8,000 00
No ka Luna Kakau Mooaie o ke Aupuni	3,600 00
No ka Luna Dute Nui, me ka nana ole i ka Pauku 542 o ke Kanawai Kivila	5,000 00
No ke Kakauolelo o ka Luna Dute Nui	3,000 00
No ke kiai awa, a me ka mea ana o Honolulu	2,400 00
No ka Luna Hale Papaa, Honolulu	2,000 00
No ka Luna Dute a me ka Luna Awa, Kawaihae	400 00
No ka Luna Dute a me ka Luna Awa, Kealakekua	200 00
No ke Kokua Kiai ma Honolulu, a me na wahi e ae, hooliloia mamuli o ka manao o ka Luna Dute Nui, me ka hoaponoia e ke Kuhina Waiwai	1,500 00
No na lako palapala, kela lilo keia lilo o na Hale Dute	1,000 00
No ka uku o na Luna Helu, aole nae e oi aku ko lakou uku mamua o na hapahaneri eha o na auhau e ohiia mamuli o na Buke Helu. O ka lilo nae no ka helu ana i ka auhau kula, na ia auhau no e uku, aole na ka Waihona	7,000 00
No ka uku o na Lunaauhau, aole nae e oi aku ko lakou uku mamua o na hapahaneri elima	6,500 00
No kela lilo keia lilo o ka Oihana	800 00
No ka uku hoopanee o na palapala aie o ka Moiwahine kanemake	4,080 00
No ka uku hoolimalima o ka uapo	2,000 00
No ke kokua i ka Halemai o ka Moiwahine	6,000 00

No ka puu dala Halemai, na loaa i manaoia	2,400 00
No ka puu dala Wai, e ukuia noloko mai o na loaa o ka wai	9,800 00
No na kukui ma Lahaina	500 00
No na palapala dala	1,696 00
No ka uku hoopanee ma ka aie Aupuni	38,279 00
	$106,155 00

NO KA OIHANA KAUA.

No ke ola o na koa, huiia me $1,200 no na koa pualu	40,000 00

OIHANA AOPALAPALA.

No ka Peresidena	7,000 00
No ke Kakauolelo	3,600 00
No na lako palapala, me kela lilo keia lilo	500 00
No ka pahu hao	300 00
No ke Kulanui ma Lahainaluna, e hooliloia ma ka manao o ka Papa Hoonaauao	6,800 00
No ke kapili hou ana i na hale ma Lahainaluna	927 19
No ke kukulu hou ana i ka hale Kulanui ma Lahainaluna	6,000 00
No na kula Beritania	6,200 00
No ke kula hanai kaikamahine Hawaii, kula ma Waikiki, Oahu	600 00
Ma Koloa, Kauai	700 00
Ma Maui	600 00
Ma Kau, Hawaii	600 00
No ke kula hanai ma Hilo, ke lilo ia malalo o ka Papa Hoonaauao, a pela e hooliloia i kula ao kumu	1,800 00
	$35,627 19

OIHANA KANAWAI.

No ke Kokua Lunakanawai Akahi, Aha Kiekie	8,000 00
No ke Kokua Lunakanawai Alua, Aha Kiekie	8,000 00
No ka Loio Aupuni	5,000 00
No ka Lunakanawai Kaapuni hookahi ma Oahu	1,200 00
No na Lunakanawai Kaapuni o Hawaii, ina elua $900 pakahi, ina ekolu $600 pakahi	3,600 00
No ka Lunakanawai Kaapuni o Maui	2,400 00
No ka Lunakanawai Kaapuni o Kauai	2,000 00
No ka Lunakanawai Hoomalu o Honolulu	4,000 00
No ka Lunakanawai Hoomalu o Lahaina	2,000 00
No ka Lunakanawai Hoomalu o Hilo	1,600 00

No ke Kakauolelo, Aha Kaapuni, Apana Elua	400 00
No ke Kakauolelo.mua, Aha Kaapuni, Apana Ekolu	300 00
No ke Kakauolelo elua, Aha Kaapuni, Apana Ekolu	300 00
No ke Kakauolelo, Aha Kaapuni, Apana Eha.....	300 00
No ke Kakauolelo, Aha Kiekie, a me ke Kakauolelo o ka Aha Kaapuni, Apana Akahi.....	4,000 00
No ke Kokua Kakauolelo o ka Aha Kiekie	2,400 00
No ka Unuhiolelo o ka Aha Kiekie a me ka Aha Hoomalu, Honolulu.....	2,000 00
No na lilo o ka Aha Kiekie, a me na lilo no na hoike ma na hoopii karaima, ina ua manao ia he pono, a na ke Kakauolelo o ua Aha nei e kikoo aku, a hui pu me keia ka aie ia H. Stangenwald, M. D.	3,000 00
No na lilo o ka Aha Kaapuni, Apana Elua	1,500 00
No na lilo o ka Aha Kaapuni, Apana Ekolu	1,200 00
No na lilo o ka Aha Kaapuni, Apana Eha	400 00
No na lako palapala o ka Aha Kiekie, a me na Aha Kaapuni $100 ; a no ka hoolaha ana o na olelo hooholo o ka Aha, a me ke kuai ana i na Buke Kanawai, $500 ..	600 00
No ka Lunakanawai Apana o Puna, Hawaii.....	500 00
No ka Lunakanawai Apana o Kau, Hawaii.....	500 00
No ka Lunakanawai Apana o Kona Akau, Hawaii.....	500 00
No ka Lunakanawai Apana o Kona Hema, Hawaii.....	500 00
No ka Lunakanawai Apana o Kohala Akau.....	500 00
No ka Lunakanawai Apana o Kohala Hema	500 00
No ka Lunakanawai Apana o Hamakua	500 00
No ka Lunakanawai Apana o Wailuku, Maui	500 00
No ka Lunakanawai Apana o Hamakua	500 00
No ka Lunakanawai Apana o Hana.....	500 00
No ka Lunakanawai Apana o Kaupo.....	500 00
No ka Lunakanawai Apana o Molokai	500 00
No ka Lunakanawai Apana o Lanai	300 00
No ka Lunakanawai Apana o Ewa, Waianae, Waialua, O.	800 00
No ka Lunakanawai Apana o Koolauloa a me Koolaupoko	700 00
No ka Lunakanawai Apana o Hanalei a me Anahola, K.	700 00
No ka Lunakanawai Apana o Lihue, Kauai	500 00
No ka Lunakanawai Apana o Koloa, Kauai.....	500 00
No ka Lunakanawai Apana o Waimea a me Niihau.....	700 00
	$64,400 00

Aka hoi, i ka pau ana o ka manawa i hookohuia'i na Lunakanawai Apana e noho nei, he hiki no e koho ia na Lunakanawai Apana hou, e noho ma ka uku koina, e like me ka olelo o ka Pauku 922 o ke Kanawai Kivila, ke loaa na kanaka kupono no ia oihana, ma ka manao o na Kiaaina, a me na Lunakanawai o ka Aha Kiekie.

KELA LILO KEIA LILO.

No ka uku no keia manawa no L. Andrews, e uku mahina ia ia ia.....		2,000 00
No ka uku no keia manawa no Ioane Ii, e like me $1,000 no ka makahiki, e uku mahina ia ia ia, e hoomaka ana mai ka manawa aku o kona haalele ana i kona noho lunakanawai ana ma ka Aha Kiekie.....		2,000 00
No ke Kakauolelo o ka Ahakukamalu, $5 i ka la		200 00
Kela lilo keia lilo a me na lako palapala o ka Ahakukamalu		400 00
No na lilo o ka Ahaolelo, ua komo ma keia ka puu dala $6,000 i hookaawaleia ma-ka Olelo Aelike.....		12,000 00
No ka Mea Kiekie, ka Haku o Hawaii.....	Koena o na uku makahiki no 1861 i hookaa ole ia i ka la 10 o Ap., 1862.	167 00
No ka Lunakanawai Kaapuni o Hilo.....		66 69
" " " Kohala		267 18
" " " Kona.....		1 00
" " Hoomalu o Hilo		83 00
" " Apana o Hilo Akau.....		208 34
" " " Puna		25 00
" " " Kona Hema.....		75 00
" " " Kona Akau		90 00
" " " Hamakua		75 00
" " " Kaupo.....		75 00
" " " Lanai		83 34
" " " Kohala Hema		87 50
" " " Kohala Akau.....		75 00
" " " Ewa.....		12 00
No ke Kakauolelo Aha Kaapuni, Apana 3.....		95 50
" " " " " " 4.....		2 50
No ka Peresidena o ka Papa Hoonaauao		59 51
No ke Kakauolelo o ke Kiaaina Wahine o Hawaii		100 00
No ka Oihana no ko na Aina e.....		3,256 59
No ka uku hoolimalima o ka Pa o Pelly		270 20
No ka Waiwai o J. Dunn.....	$408 61	
" " J. Bradney	391 86	
" " Takaihaili.....	28 21	828 68

J. S. Green, i ka manao o ke Kuhina Kalaiaina.....	95 93
No ke koina o Keohokalole.....	339 80
No ka uku hoopanee no na bila aie e hoopukaia'na e kokua ai i ka hoonohonoho ana i na haumana ekolu ma ke Kulanui o Oahu, ma Kapunahou	360 00
No ke kuai ana i ke kahuahale hookolokolo ma Hilo, oia ka pa aina i hoolimalima mua ia ia F. W. Wood, hui pu ia me ka uku hoolimalima no na makahiki i hala ae nei, aia i ka manao o ke Kuhina Kalaiaina	800 00
No ka hoolaha koke ana i ka Buke Wehewehe Olelo i hoomakaukauia e ka Mea Mahaloia o L. Andrews, aka hoi, e hooliloia keia ma ka manao o ka Papa Hoonaauao ..	1,500 00
No ke Kakauolelo o ka Moi, koena M. H. 1861.....	117 42
No na lilo mamuli o ke kanawai e hoemi ana i na mai a me na ino, a hiki i ka la 31 o Iulai.....	570 09
No ka hope Luna Dute, a hiki i ka wa o kona haalele ana ka la 30 o Iune	625 00
No na ohewai.....	60 00

E ukuia keia mau paahana o ke Aupuni i oleloia malalo ae nei, e like me ka uku i hoomaopopoia, a e like hoi me ka loihi o ka manawa a lakou i noho ai ma na oihana o ke Aupuni, mahope mai o ka la 31 o Maraki, 1862, a hiki i ka manawa i hooholoia keia kanawai, a ia manawa e pau ai ko lakou uku

No ke Kakauolelo o ka Makeke, no na mahina elima....	416 66
No ka Luna o na Hana Hou no na mahina eha	833 34
No ka Luna Dute o Koloa no na mahina elima	125 00
No ka Luna Dute o Lahaina no na mahina elima.....	833 33
No ka Lunakanawai Kaapuni hookahi ma Oahu no na mahina elima.....	333 33
No ka Lunakanawai Kaapuni hookahi, Hawaii, no na mahina elima.....	333 33
No ka Lunakanawai Apana hookahi, Oahu, no na mahina elima.....	125 00
No ka Lunakanawai Apana, Hanalei, Kauai, no na mahina elima	104 17
No ka Lunakanawai Apana, Niihau, no na mahina elima	62 50
No ka Loio Apana, Oahu.....	833 33
" " " Maui.....	187 50
" " " Hawaii.....	500 00

No ka Loio Apana, Kauai, a hiki i ka la 30 o Mei, 1862..	100 00
	$31,859 76

HOOULUULU.

No ka Moi	40,000 00
No ka Mea Kiekie L. Kamehameha, a me ka Lunakanawai Kiekie o ke Aupuni	18,000 00
No ka Oihana Kalaiaina	139,244 67
" " no ko na Aina e	21,000 00
" " Waiwai	106,155 00
" " Kaua	40,000 00
" " Aopalapala	35,627 19
" " Kanawai	64,400 00
No kela lilo keia lilo	31,859 76
	$496,286 62

PAUKU 2. E kau no ke Kuhina Waiwai ma ka aoao o na loaa o ka Bila Haawina o 1860 a me 1861, i na koena a pau i haawiia ma ke Kanawai i aponoia Augate 25, 1860, a aole nae i ukuia a hiki i ka la 31 o Maraki, 1862, aole hoi i hoakakaia ma kahi e, a oia mau puu dala a pau, e manaoia aole e ukuia no na kumu i haawiia i kinohou.

PAUKU 3. E hoomau aku ke Kuhina Waiwai i ka uku ana o na uku makahiki i oleloia ma keia kanawai, ka uku o na koa a me na makai, na lilo o ka Oihana Kinai Ahi, ka Aha Kiekie a me na Aha Kaapuni, na Bila Aie o ke Aupuni a me ka uku hoopanee pu, a me ka uku hoopanee ma ke dala kumupaa no na kula e waiho ana iloko o ka Waihona, a hiki i ka la 30 o Iune, 1864, ke hooholo ole ia he Bila Haawina hou mamua ae oia la.

PAUKU 4. Aole loa e ku i ke kanawai ke uku aku ke Kuhina Waiwai, aole hoi e ae e ukuia'ku, i kekahi dala mailoko ae o ka Waihona no na kumu e ae, no na kumu wale no i hoakakaia ma keia kanawai; aka hoi, o na dala a pau i waihoia mai iloko o ka Waihona no ka manawa pokole, a ua haawiia aku no ia he palapala hoike aie, a me ka uku hoopanee ma ia dala, e ukuia no i ka manawa i oleloia me ka haawina ole. Aka, ina e puka mai ka mailuku, a o ke kaua, a o ke kaua ia mai, a o ke kipi, a no ka manao pilikia koke no ia mau mea, alaila, e hiki no i ka Moi a me ka Ahakukamalu, ke haawi i dala kupono no keia pilikia, a e hoike ke Kuhina Kalaiaina i ka Ahaolelo e hiki mai ana, no na dala a pau i ukuia mamuli o keia olelo.

PAUKU 5. Ua ku no i ke kanawai, ina i pau e kekahi haawina okoa iloko o kekahi Oihana, e hoolawa ke poo o ka Oihana ia ia noloko ae o ke koena o kekahi haawina okoa e ae, iloko o ua oihana nei, ina he koena. Na ke poo o kela oihana keia oihana e hoike i ka Ahaolelo, mahope iho, i ke dala i hooliloia pela ; aka hoi, aole i aeia ma keia e hoolilo aku i na haawina no na hana hou ma kekahi apana kiaaina mawaho ae o ia apana.

PAUKU 6. He hiki ole i kekahi mea ia ia na oihana Aupuni elua, i hookaawaleia ka uku makahiki no ia mau oihana, ke ohi i ka uku i oi aku mamua o ka uku o ka mea kiekie o laua, ke oi aku ka uku o kekahi o ia mau oihana mamua o elua tausani no ka makahiki, a, aole no e uku ia oia i kekahi uku e ae, a uku i oi aku paha.

PAUKU 7. E lilo keia i kanawai mai kona la aku i hooholoia'i.

Aponoia i keia la 23 o Augate, M. H. 1862.

KAMEHAMEHA.

KAAHUMANU.

PAPA KUHIKUHI.

AOAO.

He Kanawai no ke kokua ana i ka ohi ana i ka aie 3
" " ke dute maluna o na mea paahana 4
" " e pili ana i ka uku o na Puuku Kula 4
" " no ke koho ana i na Lunamakaainana 5
" " e pili ana i na hoopii e kue ana i ka noho ana o na hoa o ka Hale Ahaolelo 6
" " no na Aha Hookolokolo Kaapuni 6
" " e hoopakele ana i kekahi mau waiwai malalo o na palapala ohi waiwai 7
" " e pili ana i na Jure a me ka hookolokolo Jure ana 8
" " " i ka auhau alanui 8
" " e papa ana i ka poe mare i ka haalele kekahi i kekahi 10
" " no ka hookaawale ana i na keiki kane a me na kaikamahine iloko o na kula 11
" " e hoole ana i ka hoopai i na wahine i loaa na keiki ma ka moekolohe 11
" " e pili ana i ka launa hewa, etc. 12
" " e hoomaopopo ana i na hana o ke Kokua L. K. elua 12
" " e hoolilo ana i na hana o ka Luna Makai Nui o Oahu maluna o ka Makai Kiekie 13
" " e hoonohoia'i he Loio no ke Aupuni 13
" " e malamaia'i na olelo hoike 16
" " e haawi ana i kekahi mau pono i ka poe hui e puhi ko paa ma Honolulu 17
" " e kokua i ka poe hui hooholo mokumahu 18
" " " ai i ka hooholo mokumahu ma ka Pakipika 20
" " no ke kuai ana i na waiona, etc. 22
" " no na pa hele hewa 25
" " e hoonoho ai i poe Komisina no na palena aina.. 26
" " no ke dute ole maluna o na kua hao 29
" " no ka hoolaha ana o ka mai mawaena o ka hipa. 29
" " no ka hale malama i na Pupule 30
" " no ka waiho ana i kekahi mau puu dala iloko o ka Waihona Dala o ke Aupuni 31
" " e haawi ana i mana i ke Kuhina Waiwai e aie aku i mau dala 32
" " e kokua ana i na haumana ekolu ma Punahou.. 33
Olelo Aelike no ka poe Komisina no ke ola o ka lahui 34
" " e kokua ai ia Ira Richardson 34
" " e hookaawale ana $6,000 no ka Ahaolelo 35
Bila Haawina, 1862, 1863 35